

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “การใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน” ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลที่ได้การจากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษาถึงการใช้สื่อการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน พร้อมทั้งปัจจัยสนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อการใช้สื่อการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการอีกด้วย ซึ่งผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์โดยใช้แนวทางของการวิจัยเชิงคุณภาพ และนำข้อมูลมาสรุปเป็นผลการศึกษาในรูปแบบของการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ โดยจัดหมวดหมู่และวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. การใช้สื่อการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน
2. ปัจจัยที่สนับสนุนและเป็นอุปสรรค ตลอดจนการแก้ไขปัญหาของการใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน

ส่วนที่ 1

การใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ของชุมชนในโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน

จากการศึกษาแผนการประชาสัมพันธ์โครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน พบว่า มีการแบ่งแผนงาน เพื่อให้สอดคล้องกับระยะของการดำเนินงานโครงการทั้งสิ้น 4 ระยะ คือ กำหนดโครงการ ก่อนการก่อสร้าง ระหว่างการก่อสร้าง และหลังการก่อสร้าง โดยแผนงานประชาสัมพันธ์โครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดนได้มีการแบ่งแผนงานประชาสัมพันธ์ออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1

แผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ที่ 1: แผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนในเขตน้ำท่วมเกี่ยวกับการขอขอยกยอภายหลังการจัดตั้งพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรและพื้นที่จัดตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยาน

ระยะที่ 2

แผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ที่ 2: ประชาสัมพันธ์ประชาชนในเขตพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่และในเขตน้ำท่วมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่

แผนปฏิบัติการประชาสัมพันธที่ 3: ประชาสัมพันธ์ประชาชนตามแนวคันป้องกันน้ำท่วมเอ่อล้นตลิ่งสองฝั่งแม่น้ำแควน้อยเหนือเขื่อนทดน้ำพญาแมน

ระยะที่ 3

แผนปฏิบัติการประชาสัมพันธที่ 4: ประชาสัมพันธ์ประชาชนอำเภอบางกระพุ่มตามแนวคลองชลประทานพิษณุโลกระยะที่ 2 ทำยเขื่อนแควน้อย

รวมทั้งสิ้นจะมีแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธทั้งหมด 4 แผน (3 ระยะ) มีการใช้สื่อการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ก่อนการก่อสร้างเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน (เริ่มแผนประชาสัมพันธปี พ.ศ. 2546)

แผนปฏิบัติการประชาสัมพันธที่ 1: แผนปฏิบัติการประชาสัมพันธประชาชนในเขตน้ำท่วมเกี่ยวกับการขอขอยกยภายหลังการจัดตั้งพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรและพื้นที่จัดตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยาน

กระบวนการดำเนินงานประชาสัมพันธโครงการเริ่มจากขั้นการวิจัยและรับฟังความคิดเห็น ที่ใช้วิธีการลงพื้นที่จริงทำให้พบปัญหาที่ต้องมีการประชาสัมพันธว่า จากปัญหาที่ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำแควน้อย จังหวัดพิษณุโลก กำลังประสบคือ การขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งและเผชิญกับน้ำท่วมขังในฤดูฝน ส่งผลให้ไม่สามารถใช้พื้นที่เกษตรกรรมในการเพาะปลูกได้อย่างเต็มที่ รายได้เฉลี่ยต่อปีของประชาชนอยู่ 20,000 บาทต่อปี ซึ่งพื้นที่ที่ประสบปัญหาอย่างหนัก ได้แก่ ตำบลคันไร่ อำเภอวัดโบสถ์ อำเภอไค้เคียง ได้แก่ อำเภอวังทอง อำเภอพรหมพิราม และอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก จากความเดือดร้อนนี้เองจึงได้เกิดโครงการสร้างเขื่อนแควน้อยบำรุงแดนขึ้นมาเป็นรูปธรรม หากแต่ในกระบวนการการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำจะต้องใช้พื้นที่ของประชาชนบางส่วนมาสร้างอ่างเก็บน้ำ ฉะนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ประชาชนที่อยู่ในบริเวณนั้นเคลื่อนย้ายออกไป โดยทางกรมชลประทานซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน ได้จัดเตรียมพื้นที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนกลุ่มดังกล่าว พร้อมเงินทดแทน และการส่งเสริมอาชีพ ส่งผลให้ต้องมีการวางแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในเขตน้ำท่วม ตลอดจนติดตามการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ข่าวสาร ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ และเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการอพยพอย่างรวดเร็วและพร้อมเพียง ไม่เป็นผลเสียต่อการพัฒนาโครงการ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชนในหมู่บ้านที่เคยอาศัยในพื้นที่อ่างเก็บน้ำโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน ประชาชนในหมู่บ้านที่อพยพตั้งถิ่นฐานใหม่หมู่บ้านใหม่ชัยเจริญ-บ้านท่าหวาย และประชาชนในหมู่บ้านที่เคย

อาศัยในพื้นที่จัดตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยาน พื้นที่ปฏิบัติการ 3 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่อ่างเก็บน้ำโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน พื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่บ้านใหม่ชัยเจริญ-บ้านชำหวาย และพื้นที่จัดตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยาน ระยะเวลาดำเนินการคือ 8 ปี เพื่อมุ่งสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ชี้แจงถึงเหตุผลในการอพยพย้ายถิ่นฐาน การจัดตั้งพื้นที่รับรองการอพยพ และค่าชดเชยที่ประชาชนจะได้รับ งบประมาณที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เป็นจำนวน 7 ล้านบาท ซึ่งการดำเนินการประชาสัมพันธ์นั้น รูปแบบการประชาสัมพันธ์เป็นวิธีการเชิงรุก โดยใช้สื่อบุคคล และเครื่องมือหรือสื่อประชาสัมพันธ์ควบคู่ไปกับกิจกรรมต่าง ๆ โดยในแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนในเขตน้ำท่วมเกี่ยวกับการชดเชยอพยพภายหลังการจัดตั้งพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรและพื้นที่จัดตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยานนี้ สื่อหรือเครื่องมือต่าง ๆ รวมถึงกิจกรรมที่ใช้มีดังนี้

1. สื่อบุคคล ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2, เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยา และประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน
2. สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารสรุปโครงการ แผ่นพับ ใบปลิว จดหมายข่าว และปฏิทิน
3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุทัศน์ หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน คลื่น FM 104.5 และเว็บไซต์โครงการฯ
4. สื่ออื่น ๆ เช่น ศูนย์ข้อมูลโครงการ และแบบจำลองโครงการ
5. กิจกรรม เช่น การประชุมกลุ่ม ประชุมเวียน การเยี่ยมชุมชน การพบปะเยี่ยมเยียนประชาชน
6. ชุมชนสัมพันธ์ เช่น พิธีมอบเงินค่าทดแทนให้กับประชาชนกลุ่มแรกที่สำนักงานโครงการเขื่อน ต.คันไช้ อ.วัดโบสถ์ การบรรยายสรุปโครงการเขื่อนให้ประชาชนในหมู่บ้านต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบ การบริการตัดผมประชาชนจำนวน 15 คน ที่บ้านชำหวาย ร่วมแสดงกิจกรรมหน้าเวทีการแสดงดนตรีกับ หน่วยปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3 เป็นต้น

โดยรายละเอียดการใช้สื่อของแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนในเขตน้ำท่วมเกี่ยวกับการชดเชยอพยพภายหลังการจัดตั้งพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรและพื้นที่จัดตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยาน ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1

แสดงรายละเอียดการใช้สื่อของแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชน
ในเขตนํ้าท่วมเกี่ยวกับการขอพยายพภายหลังการจัดตั้ง
พื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรและพื้นที่
จัดตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยาน

กิจกรรม/การปฏิบัติ	เครื่องมือประชาสัมพันธ์	ผลที่ได้รับ
ลงพื้นที่	- สื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยา และประชาสัมพันธ์ 3, ผู้ใหญ่บ้าน, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล)	รับทราบสภาพพื้นที่ ชุมชน และปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
	- สื่อสิ่งพิมพ์ คือ เอกสารโครงการ	
เยี่ยมชมชุมชน	- สื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยา และประชาสัมพันธ์ 3, ผู้ใหญ่บ้าน, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล)	- สร้างความรู้จักและ ความคุ้นเคยกับ ประชาชนในชุมชน รับทราบสภาพพื้นที่ ชุมชน และปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
	- สื่อสิ่งพิมพ์ คือ เอกสารโครงการ	
ประชุมเวียน	- สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2, เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน)	- สร้างความรู้จักคุ้นเคย - สร้างความเข้าใจ ระหว่างเจ้าหน้าที่และ ประชาชนชน - ได้แจ้งประเด็นต่าง ๆ ของโครงการ และ รับทราบความคิดเห็น ต่าง ๆ จากประชาชน
	- สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารสรุปโครงการหรือ เอกสารแจก แผ่นพับ ใบปลิว จดหมายข่าว ปฏิทิน)	
	- สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุทัศน์ หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน คลื่น FM 104.5 เว็บไซต์ โครงการฯ	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

กิจกรรม/การปฏิบัติ	เครื่องมือประชาสัมพันธ์	ผลที่ได้รับ
	- สื่ออื่น ๆ ศูนย์ข้อมูลโครงการ และแบบจำลองโครงการ	
ชุมชนสัมพันธ์	- สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2, เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน)	- สร้างความคุ้นเคย สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน - สร้างความสัมพันธ์อันดี
	- สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารสรุปโครงการหรือเอกสารแจก แผ่นพับ โบปปลิว จดหมายข่าว และปฏิทิน)	- ได้ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับโครงการ
	- สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุทัศน์ หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน คลื่น FM 104.5 เว็บไซต์โครงการฯ	
พบปะเยี่ยมประชาชน	- สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2, เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน)	- สร้างความคุ้นเคย สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน - สร้างความสัมพันธ์อันดี
	- สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารสรุปโครงการหรือเอกสารแจก แผ่นพับ โบปปลิว จดหมายข่าว และปฏิทิน) จดหมายข่าว)	- ได้ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับโครงการ
	- สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุทัศน์ หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน คลื่น FM 104.5 เว็บไซต์โครงการฯ	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

กิจกรรม/การปฏิบัติ	เครื่องมือประชาสัมพันธ์	ผลที่ได้รับ
การแสดงผลละคร	- สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2, เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน)	- ประชาชนเข้าใจ ความเป็นมาของการ ก่อสร้างโครงการ และ ตระหนักถึง ความสำคัญในการ ก่อสร้างโครงการ
	- สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารสรุปโครงการแผ่นพับ ใบปลิว จดหมายข่าว)	- ได้รับทราบถึง
	- สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุทัศน์ หอกระจาย ข่าว วิทยุชุมชน คลื่น FM 104.5 เว็บไซต์ โครงการฯ	ประโยชน์การก่อสร้าง โครงการ

ทั้งนี้ ในแต่ละขั้นของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นได้มีการใช้สื่อบุคคล เครื่องมือประชาสัมพันธ์ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ผู้ศึกษาขอแสดงรายละเอียดจากการใช้สื่อตามที่ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด โดยในขั้นการตัดสินใจนี้จะรวมถึงการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน การให้คำปรึกษาหารือแก่ประชาชน อันนำไปสู่การตัดสินใจของประชาชน ดังนั้น รูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้จะอยู่ในลักษณะของการให้ข้อมูลทางเดียวจากเจ้าหน้าที่โครงการสู่ประชาชนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ เป็นการสื่อสารในทิศทางเดียวจากผู้ส่งสารหรือผู้ให้ข้อมูลไปสู่ผู้รับสาร โดยใช้สื่อและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยกระจายข่าวสารและข้อมูลต่าง ๆ การชี้แจงข่าวสาร การแถลงข่าวสาร ซึ่งผู้รับสารหรือประชาชนเองอาจมีการป้อนกลับ (Feedback) ไปสู่ผู้รับสารบ้างแต่ไม่มากนัก อาทิเช่น การตั้งคำถาม การแสดงความคิดเห็น หรือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การลงความเห็นในบางประเด็นหรือบางข้อหาหรือ ซึ่งการใช้สื่อในแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์แผนที่ 1 นี้เป็นการใช้สื่อเพื่อมุ่งให้ประชาชนรับทราบถึงการกำเนิดโครงการหรือที่มาและความสำคัญในการเข้ามาก่อสร้างโครงการเขื่อน และความจำเป็นที่ต้องให้ประชาชนในพื้นที่บางส่วนเคลื่อนย้ายเพื่อออกไปยังแหล่งถิ่นฐานใหม่ ดังนั้น การประชาสัมพันธ์ที่มุ่งเพื่อแจ้งให้ประชาชนรับทราบนั้นจึงเน้นการใช้สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อ

อิเล็กทรอนิกส์ โดยจะไม่ค่อยใช้กิจกรรมร่วมเท่าไรนัก โดยสื่อบุคคลที่มีบทบาทมาก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3 ผู้ใหญ่บ้านและกำนัน สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และกิจกรรมต่าง ๆ ผู้ศึกษาของสรุปเป็นตารางการใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนในเขตน้ำท่วมเกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือภายหลังการจัดตั้งพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรและพื้นที่จัดตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยาน

ตัวอย่างสื่อที่ใช้ในแผนปฏิบัติการที่ 1

1. สื่อบุคคล (จำสิบเอกสงัด สมฤทธิ์ หัวหน้าชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์)

- วิธีการ: สื่อบุคคลที่ถือเป็นบุคคลหลักในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับน้ำท่วม และสร้างอ่างเก็บน้ำ การอพยพย้ายถิ่นฐาน การจัดเตรียมที่อยู่ และเงินทดแทน คือ จำสิบเอกสงัด สมฤทธิ์ เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3 โดยบุคลิกพิเศษของสื่อบุคคล คือ ต้องจริงใจ ชัดเจน มีความโปร่งใส มุ่งให้ความเป็นธรรม และเห็นผลประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง วิธีการที่ใช้ประชาสัมพันธ์ คือ หลักจิตวิทยาชุมชน โดยการเข้าไปพบปะประชาชนพูดคุยอย่างสม่ำเสมอ สร้างความกันเอง ทำความสนิทสนม เชื่อเพื่อเชื่อแม่ เจือจุนพูดจาไพเราะ มีพฤติกรรมที่ดี มีระเบียบวินัย ไม่สร้างเงื่อนไข ไม่สร้างปัญหา สร้างความไว้วางใจ เชื่อใจ ชุดหน่วยปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3 ได้ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่สื่อชุมชน และผู้นำชุมชน คือ กำนันและผู้ใหญ่ในการประสานงานอำนวยความสะดวกในการลงพื้นที่พบปะประชาชน โดยมีวิธีการคือแนะนำตนเองก่อน และแนะนำภารกิจกับประชาชนให้ทราบ เพื่อสร้างความโปร่งใส ชัดเจนในการปฏิบัติงาน จากนั้นมีการชี้แจงทำความเข้าใจลำดับขั้นตอนของโครงการเชื่อมแควน้อยในประเด็นต่าง ๆ เช่น ที่มาของโครงการ ความสำคัญ ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ประโยชน์ที่ได้รับ แผนงานโครงการ วิธีการดำเนินงานก่อสร้าง การใช้พื้นที่ในการสร้างเขื่อน การอพยพย้ายถิ่นฐาน การให้เงินทดแทน และการจัดสรรพื้นที่ใหม่รองรับ การใช้สื่อบุคคลเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อสร้างความรู้จักคุ้นเคย สร้างความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชน และได้แจ้งประเด็นต่าง ๆ ของโครงการ และรับทราบความคิดเห็นต่าง ๆ จากประชาชน

ดังคำกล่าวของจำสิบเอกสงัด สมฤทธิ์ หัวหน้าชุดปฏิบัติการจิตวิทยา กล่าวว่า อันดับแรกของการเข้าถึง จะต้องแนะนำตนเอง แนะนำภารกิจของตนเองกับกลุ่มเป้าหมายให้ทราบ เพราะว่าหน่วยของพวกเขาจะต้องปฏิบัติงานในเครื่องแบบเท่านั้น ขั้นตอนที่ 2 คือ ชี้แจงทำความเข้าใจของลำดับขั้นตอนของโครงการที่ได้ไปประสานข้อมูลจากหน่วยต่าง ๆ มาชี้แจงให้ฟัง โดยสื่อที่สำคัญที่สุดคือ กิจกรรมทางจิตวิทยา เป็นหัวใจ สื่อแรกที่ใช้และได้ผลมากที่สุด คือสื่อ

การพบปะผู้คน ซึ่งเป็นการพูดคุยระหว่างบุคคลกับกลุ่มเป้าหมาย สามารถซักถามชี้แจงอะไรกันได้เลย จะง่ายมาก สื่อที่ 2 ก็คือเอกสารต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นแผ่นพับ แผ่นประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ส่วนใหญ่ได้รับมาจากสำนักงานก่อสร้าง 2 ส่วนหนึ่งได้มาจากกองทัพภาคที่ 3 ส่วนหนึ่งได้มาจากจังหวัดพิษณุโลก สื่อต่อมาที่สำคัญคือหอกระจายข่าวหมู่บ้าน การเข้าไปประสานงานระหว่างผู้นำหมู่บ้านกับเราทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ใช้ชีวิตที่ศรัทธา โดยใช้จอภาพผ่านโปรเจคเตอร์แล้วตระเวนฉาย เกี่ยวกับกิจกรรมของโครงการเขื่อนแควน้อย แล้วลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ที่เขาต้องทราบ กิจกรรมต่อไปผมคิดว่าที่ชุมชนเขามีอยู่แล้ว วันเด็ก วันสำคัญทางศาสนา เราก็ไปเข้าร่วมเพื่อ 1. ใช้งานบริการมจิตวิทยาประชาสัมพันธ์มวลชนแล้ว เรายังได้มีโอกาสแถลงข่าว และประชาสัมพันธ์เนื้อหา เนื้อเรื่องที่เราอยากแจ้งให้ทราบได้ (สังต์ สมฤทธิ์, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

- เนื้อหา: ในการลงพื้นที่เจ้าหน้าที่จะชี้แจงถึง หลักเกณฑ์การจ่ายเงินชดเชยของราชการ รวมทั้งชี้แจงเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการรับค่าชดเชย เนื่องจากในขั้นตอนนี้จะมีผู้เข้ามาปลูกปั่น ยุยงให้ประชาชนไม่ยอมรับในค่าชดเชย

- ระยะเวลา: ตลอดระยะเวลาของแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ โดยอาศัยอยู่ในชุมชนบ้านคันช้าง อ.คันช้าง เป็นระยะเวลา 8-9 ปี

- งบประมาณ: งบประมาณของสื่อบุคคลเป็นอัตราเงินเดือนของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับทุก ๆ เดือนโดยอัตราเงินเดือนที่ได้รับมาจากหน่วยงานที่สื่อบุคคลสังกัดอยู่

2. สื่อสิ่งพิมพ์

เอกสารแจกหรือเอกสารโครงการ

- เนื้อหา: เอกสารแจกหรือเอกสารโครงการเป็นเอกสารที่มีเนื้อหาหรือข้อความที่ระบุถึงที่มาและความสำคัญของโครงการ ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ สาระสำคัญในการก่อสร้างโครงการเขื่อนแควน้อย แผนที่ตั้งเขื่อน ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ และที่สำคัญคือพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีพระประสงค์ริเริ่มโครงการเขื่อนแควน้อยเนื่องจากทรงเห็นความเดือดร้อนและความลำบากของประชาชนที่ปัญหาภัยแล้งและปัญหาน้ำท่วม ปัญหาด้านการยังชีพของประชาชนในชุมชนบ้านคันช้าง และอำเภอใกล้เคียง จังหวัดพิษณุโลก ตัวอย่างเอกสารแจกที่มีเนื้อหาหรือรายละเอียดข้อความดังกล่าว

4 ธันวาคม 2538 ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต พระราชทานพระราชดำริสต่อหนึ่งว่า "...ส่วนที่พิษณุโลกก็มีน้ำไหลลงมาจากข้าง ๆ อีกสายหนึ่งแควน้อย ซึ่งจะต้องทำ...อันนี้ก็ยังไม่ได้ทำซึ่งจะต้องทำเพื่อเก็บกักน้ำที่มาจากอำเภอลำปาง..."

- ระยะเวลา: ประมาณ 1 ฉบับทุก ๆ เดือนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552 (ปัจจุบัน)
- งบประมาณ: 1,400,000 บาท

ขั้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ขั้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเป็นลักษณะของการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทำงาน ตลอดจนกระบวนการตัดสินใจ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างรัฐกับประชาชนอย่างจริงจัง และมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาในทางเลือกต่าง ๆ ของรูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การร่วมทำงานหรือการร่วมกิจกรรมกับประชาชน เพื่อสร้างความมั่นใจกับประชาชนว่าความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะได้รับการพิจารณา ดังนั้น การมีส่วนร่วมในขั้นนี้คือการให้สัญญาแก่ประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าเราจะทำงานร่วมกับประชาชนเพื่อให้ความคิดเห็นและข้อมูลจากประชาชนสะท้อนในทางเลือก การมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นของการดำเนินการนี้เป็นการมีส่วนร่วมที่เน้นการให้สื่อบุคคลทำกิจกรรมร่วมกับประชาชนเป็นหลัก ควบคู่ไปกับการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการก่อสร้างเขื่อนแควน้อย การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับประชาชน แสดงให้ประชาชนเห็นถึงความเป็นมิตรและเจตนาที่ดีของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ และแสดงถึงการทำให้ผลประโยชน์ของประชาชนในชุมชนเป็นสำคัญ สร้างความไว้วางใจเชื่อใจให้เกิดขึ้นกับประชาชน ฉะนั้นแล้วการใช้สื่อในขั้นการดำเนินงานจึงให้สื่อบุคคลใช้กิจกรรมเป็นสื่อกลางในการสร้างความเป็นกันเอง สร้างความคุ้นเคย อันจะส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจที่สุด โดยมีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อต่อยอดในข่าวสารที่ประชาชนได้รับจากสื่อบุคคล และกิจกรรมอีกครั้งหนึ่งในลักษณะลายลักษณ์อักษร หรือเป็นอีกแห่งหนึ่งเป็นการใช้สื่อบุคคลและกิจกรรมเพื่อสร้างความเชื่อมั่นทางด้านจิตใจกับประชาชน และใช้สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์สร้างความเชื่อมั่นในข้อมูลข่าวสารที่ได้จากคำกล่าวอ้างจากสื่อบุคคลว่าเป็นข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง เชื่อถือได้และการเข้ามาก่อสร้างโครงการเขื่อนแควน้อยเป็นการทำเพื่อบรรเทาปัญหาประชาชน กิจกรรมและสื่อที่เกิดขึ้นในขั้นนี้ ได้แก่ การประชุมกลุ่มย่อย กิจกรรมเล่นกีฬาร่วมกับเด็กนักเรียนโรงเรียนชำหวาย การประชุมชี้แจงเด็กนักเรียนเรื่องโครงการเขื่อนแควน้อยที่ โรงเรียนบ้านชำหวาย การประชุมประชาชนและแกนนำหมู่บ้านเพื่อกำหนดการพัฒนาสภาพแวดล้อมและเล่นกีฬา การร่วมฝึกลูกเสือและเนตรนารีเพื่อเตรียมการเข้าค่ายพักแรมที่ โรงเรียนบ้านน้ำริน ต.บ้านกลาง มีลูกเสือและเนตรนารีเข้าพักจำนวน 5 โรงเรียน การบรรยายสรุปโครงการเขื่อนให้ประชาชนใน

หมู่บ้านต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบ กิจกรรมร่วมทำบุญวัดพระกับประชาชนบ้านโป่งกระทอน ต.บ้านกลาง อ.วังทอง เป็นต้น

ตัวอย่างการใช้สื่อในชั้นการมีส่วนร่วมการดำเนินงาน

1. การประชุมกลุ่มย่อย

- เนื้อหา: ในการประชุมประชาชนจะให้ความสนใจในเรื่องขอบเขตของพื้นที่ น้ำท่วม พื้นที่จัดสรรที่ทำกินแห่งใหม่ เสนอให้เร่งทำเครื่องหมายแสดงแนวเขตน้ำท่วม

- ระยะเวลา: การประชุมจะจัดขึ้นทุก ๆ 1 เดือนเพื่อรายงานความคืบหน้าและ ขอรื้อหรือในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552 (ปัจจุบัน)

- งบประมาณ: งบประมาณในการจัดประชุมกลุ่มเป็นงบประมาณที่มาจากแผน ปฏิบัติการประชาสัมพันธ์แผนที่ 1 โดยจะกำหนดค่าใช้จ่ายจากจำนวนผู้เข้าประชุมรายละเอียด 200 บาท

2. กิจกรรมการแสดงดนตรี

- เนื้อหา: เป็นการจัดกิจกรรมการแสดงดนตรีขึ้นโดยจะจัดเวียนไปตาม ชุมชน หมู่บ้าน เป็นการแสดงดนตรีโดยที่ประชาชนสามารถร่วมร้องเพลง ขอเพลง และมีการร้องเพลงคู่ กับเจ้าหน้าที่โครงการ ซึ่งกิจกรรมการแสดงดนตรีที่จัดขึ้นนี้เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน ในหมู่บ้านกับเจ้าหน้าที่โครงการ สร้างความใกล้ชิดสนิทสนม ทำความรู้จักกับประชาชน

- ระยะเวลา: ประมาณ 1-2 เดือนต่อครั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552 (ปัจจุบัน)

- งบประมาณ: -

ชั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ชั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เป็นการมีส่วนร่วมที่มุ่งให้ประชาชนเห็นถึง ประโยชน์ที่ประชาชน หมู่บ้าน และชุมชนจะได้รับจากการดำเนินการโครงการของรัฐ โดยผลประโยชน์ นั้นอาจเป็นผลประโยชน์ที่มีอยู่โดยรักษาผลประโยชน์นั้นไว้ หรือผลประโยชน์ที่ประชาชนกำลังจะ ได้รับในอนาคตจากการดำเนินงานของรัฐ ซึ่งผลประโยชน์ประกอบด้วย ผลประโยชน์ด้านวัสดุ ผลประโยชน์ด้านสังคม และผลประโยชน์ส่วนบุคคลอันเกิดจากโครงการพัฒนา ดังนั้น การมีส่วนร่วม ของประชาชนจากแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนในเขตน้ำท่วมเกี่ยวกับการขอขอยกยพ ภายหลังการจัดตั้งพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรและพื้นที่จัดตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยาน เป็น ผลประโยชน์ที่ประชาชนที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำมีความจำเป็นในการเคลื่อนย้าย ถิ่นฐาน โดยจะได้รับผลประโยชน์เป็นพื้นที่จัดตั้งถิ่นฐานใหม่ ค่าทดแทน และการส่งเสริมอาชีพ สำหรับประชาชนที่ไม่ได้รับผลกระทบในพื้นที่ดังกล่าวจะได้รับประโยชน์จากการก่อสร้างเขื่อน แควน้อยโดยการมีน้ำอุปโภคบริโภคในการอยู่อาศัยและใช้ประโยชน์ที่ได้จากน้ำในการประกอบ

อาชีพ ซึ่งการใช้สื่อในชั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของประชาชนนั้น จะสะท้อนออกมาในลักษณะของการชี้แจงและให้ข้อมูลข่าวสารกับประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการก่อสร้างเขื่อน ประโยชน์ทดแทนที่จะได้รับการสละพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกิน และการรักษาหรือปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนจากกลุ่มผู้ไม่หวังดีหรือกลุ่มที่แสวงหาผลประโยชน์จากการกว้างซื้อพื้นที่ก่อสร้างเขื่อนจากประชาชนเพื่อเกร็งกำไร เป็นต้น

สื่อที่ใช้จะเน้นไปที่การกระจายข่าวสารผ่านสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงกิจกรรมที่สร้างผลประโยชน์แก่ประชาชนและชุมชน ได้แก่ การแถลงข่าวให้ประชาชนส่วนใหญ่ทราบเกี่ยวกับความล่าช้าของโครงการ สาเหตุเกิดจากการพยายามถ่วงเวลาของบางคน และกฎเกณฑ์ที่มุ่งรักษาผลประโยชน์ของชาติและประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ พิธีมอบเงินค่าทดแทนให้กับประชาชนกลุ่มแรกที่สำนักงานโครงการเขื่อน ต.คันไช้ อ.วัดโบสถ์ วันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2546 กิจกรรมพัฒนาสภาพแวดล้อมกับประชาชนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านชำหวาย ต.บ้านกลาง อ.วังทอง จัดเลี้ยงตามสายแถลงข่าวความคืบหน้าการดำเนินงานโครงการเขื่อนเป็นประจำทุกวันที่บ้านคันไช้ ต.คันไช้ อ.วัดโบสถ์ พบปะเยี่ยมประชาชนบ้านคันไช้ บ้านห้วยสัก ต.คันไช้ อ.วัดโบสถ์ เพื่อทำความเข้าใจในการเร่งรัดขอใช้พื้นที่สำหรับโครงการ เป็นต้น

ตัวอย่างการใช้สื่อเพื่อการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ใบปลิว

- เนื้อหา: การปิดประกาศรายชื่อประชาชนที่มีสิทธิ์ได้รับเงินทดแทนจากการสละพื้นที่และมีการจัดพิธีรับมอบเงินชดเชย
- ระยะเวลา: ตามกำหนดการจ่ายเงินค่าชดเชย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552 (ปัจจุบัน)
- งบประมาณ: -

ชั้นการมีส่วนร่วมการประเมินผล

ชั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลเป็นขั้นตอนที่แสดงให้เห็นถึงผลหรือประสิทธิผลหรือผลตอบรับหรือปฏิกิริยาที่ได้รับจากประชาชนในการรับข้อมูลข่าวสาร การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับเจ้าหน้าที่หรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ ของรัฐ ซึ่งในชั้นการมีส่วนร่วมการประเมินผลของโครงการเขื่อนแควน้อยของแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์แผนที่ 1 เป็นการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยการแสดงออกทางคำพูดจากการสัมภาษณ์ประชาชนถึงทัศนคติและความคิดเห็นที่มีต่อข่าวสารและกิจกรรม ประเมินผลจากปฏิกิริยาต่อต้านหรือให้ความร่วมมือในรับข้อมูลข่าวสารร่วมมือฟังการชี้แจงข่าวสาร เข้าร่วมประชุม ร่วมกิจกรรมอย่างพร้อมเพรียงและเต็มใจ หรือความสัมพันธ์ที่ดีต่อเจ้าหน้าที่เป็นไปด้วยดี มีความสนิมสนมใกล้ชิดกัน และการประเมินผลในลักษณะทางการ คือ การตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินผล ซึ่งผลที่ได้การจากมีส่วนร่วมการประเมิน

โดยวัดจากการตอบรับทางการกระทำหรือการให้ความร่วมมือ และความสัมพันธ์ พบว่า การเป็นผลอยู่ในขั้นพอใช้ คือ หลังจากที่มีการแจ้งข่าวสารถึงความจำเป็นในการใช้พื้นที่สร้างอ่างเก็บน้ำ และขอความร่วมมือในการเคลื่อนย้ายไปยังถิ่นฐานใหม่ พร้อมค่าทดแทน มีประชาชนส่วนมากให้ความร่วมมือโดยกรยอมยอบปฏิบัติตามสละถิ่นฐานย้ายไปยังถิ่นฐานใหม่ รับเงินทดแทน แต่ก็มีประชาชนบางจำนวนไม่ยินยอมย้ายถิ่นฐานโดยได้รับข้อมูลข่าวสารที่ผิด ๆ จากกลุ่มผู้ไม่หวังดีหรือกลุ่มแสวงหาผลประโยชน์จากพื้นที่ของประชาชน โดยการประเมินผลแผนปฏิบัติการสื่อสารในการประชาสัมพันธ์ประชาชนในเขตน้ำท่วมเกี่ยวกับการขอขอยกยพภายหลังการจัดตั้งพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรและพื้นที่จัดตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยาน จะมีการประเมินผลทุกเดือน โดยจะเขียนรายงานสรุปผลการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงานจากการลงพื้นที่ การพูดคุยกับประชาชน การติดตามข่าวสารต่าง ๆ จากผลตอบรับจากประชาชนในชุมชน และรวบรวมผลการประเมินส่งให้กับหน่วยงานต่าง ๆ 5 หน่วยงาน คือ 1. สำนักงานก่อสร้าง 2 (โครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน) 2. กองทัพอากาศที่ 3 ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติงานในพื้นที่ 3. หน่วยบัญชาการพิเศษซึ่งเป็นหน่วยบังคับบัญชาโดยตรงของกำลังพลที่ทำงาน 4. กองพันปฏิบัติการจิตวิทยาหน่วยขึ้นตรง 5. กองทัพนายร้อยจิตวิทยาที่ 3 และเมื่อผ่านหน่วยงานทั้ง 5 นี้แล้ว จะมีการส่งการรายงานผล และการประเมินผลไปยังสำนักงานคณะกรรมการพิเศษประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหรือกองทัพกโดยตรง

ตัวอย่างการใช้สื่อเพื่อการประเมินผล

การลงพื้นที่สังเกตการณ์และสอบถามข้อมูล

- เนื้อหา: รับฟังปัญหาของราษฎรที่ได้รับเงินชดเชยแทนแปลงอพยพ
- ระยะเวลา: ตลอดระยะเวลาปฏิบัติการ ต้องมีการลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อมูล

เป็นประจำทุกวัน

- งบประมาณ: -

ระยะที่ 2 แผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ที่ 2: ประชาสัมพันธ์ประชาชนในเขตพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่และในเขตน้ำท่วมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่

แผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนในเขตพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่และในเขตน้ำท่วมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่ มีการวิจัยเชิงสำรวจพื้นที่หรือการลงพื้นที่เข้าไปดูสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามจากประชาชน ปัญหาพบว่า หลังจากที่ได้มีการแจ้งข่าวสารให้ประชาชนรับทราบถึงการอพยพย้ายถิ่นฐานของประชาชน

เพื่อนำพื้นที่มาสร้างอ่างเก็บน้ำในโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดนเรียบร้อยแล้ว สิ่งที่คณะทำงานโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน ต้องดำเนินการในเรื่องถัดมา คือ การแจ้งให้ประชาชนในเขตพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่และในเขตน้ำท่วม ทราบถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่ เช่น ถนน ไฟฟ้า ระบบชลประทาน สถานีอนามัย โรงเรียน ประปาหมู่บ้าน สะพาน เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประชาสัมพันธ์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแก่ประชาชนในพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วมจากอ่างเก็บน้ำโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน และประชาชนในพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่ กลุ่มเป้าหมายมี 2 กลุ่ม ได้แก่ ประชาชนที่ถูกน้ำท่วมจากอ่างเก็บน้ำโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน และประชาชนในพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่ พื้นที่ปฏิบัติการมี 2 พื้นที่ ได้แก่ หมู่บ้านในพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วม จำนวน 5 หมู่บ้าน และหมู่บ้านในพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่ จำนวน 2 หมู่บ้าน ส่วนระยะเวลาดำเนินการนั้น ได้มีการวางแผนการประชาสัมพันธ์ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มวางโครงสร้างพื้นฐานจนเสร็จสิ้นเป็นเวลา 8 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาเดียวกันกับการสร้างเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน และงบประมาณที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เป็นจำนวน 14 ล้านบาท โดยจำแนกเป็นปีละ 3 ล้านบาท ใน 3 ปีแรก และปีละ 1 ล้านบาทในปีที่ 4-8

การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์เป็นการลงพื้นที่โดยใช้สื่อบุคคล สื่อบุคคลที่ใช้ในการสื่อสารในการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย ตัวแทนจาก 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายแรก คณะทำงานในโครงการฯ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน) เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3 และเจ้าหน้าที่ก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ฝ่ายที่สอง เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ นายก อบต. เจ้าหน้าที่ อบต. และเจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน และฝ่ายสุดท้าย ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งการดำเนินการประชาสัมพันธ์โดยการที่เจ้าหน้าที่ทหารชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3 ได้พาเจ้าหน้าที่ก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน มาพบปะประชาชนโดยการนัดประชุมประชาคมเพื่อชี้แจงและรายงานแผนการดำเนินการก่อสร้าง และรายงานความก้าวหน้าของงานที่ได้ทำไปแล้วให้ประชาชนรับทราบ และแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงแผนการก่อสร้าง ซึ่งก่อนที่จะมีการประชุมประชาคมและประชุมชี้แจงนั้น ทางเจ้าหน้าที่ทหารชุดฯ ได้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อและช่องทางต่าง ๆ ก่อน เพื่อให้ประชาชนรับทราบข่าวสารก่อนในเบื้องต้นและจึงเรียกประชุม ซึ่งเมื่อได้ประชุมประชาคมและประชุมชี้แจงข่าวสารต่าง ๆ แล้ว ก็ได้มีการเปิดให้เยี่ยมชมความก้าวหน้าของงานก่อสร้างทั้งโครงสร้างพื้นฐาน และงานก่อสร้างเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน ด้วยเพื่อรายงานผลความก้าวหน้า และแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติตามที่ได้ประชุมกันไว้จริง และการไปพาไปเยี่ยมชมสถานที่จริงจะทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมหรือเป็นส่วนหนึ่งในโครงการ จนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ หวังแทน จะทำให้ประชาชนดูแลและรักษาเขื่อนแควน้อยเป็นอย่างดีเหมือนกับสมบัติ

ของตนเอง นอกจากกิจกรรมทัศนศึกษาและเยี่ยมชมสถานที่แล้ว ทางรัฐยังมีโครงการอบรมต่าง ๆ แก่ประชาชนอีกด้วย เช่น โครงการอบรมทรัพยากรป่าไม้ โครงการอบรมเยาวชน ซึ่งโครงการเหล่านี้เป็นโครงการที่อบรมเพื่อประชาชนและเยาวชนเพื่อสร้างจิตสำนึกให้รักและหวงแหนในทรัพยากร โดยโครงการอบรมทรัพยากรป่าไม้เป็นโครงการที่ให้ประชาชนมาปลูกต้นไม้รอบ ๆ เชื้อนเพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนโครงการอบรมเยาวชนจะเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของเชื้อนแควน้อยบำรุงแดน เพื่อให้รับทราบและนำไปประชาสัมพันธ์ต่อ นอกจากนี้ยังมีโครงการส่งเสริมอาชีพ เป็นการสร้างอาชีพเสริมให้กับประชาชนเพิ่มเติมจากการเพาะปลูก เช่น การเลี้ยงปลา และการสอนการเพาะปลูกที่ถูกต้องวิธีเพื่อพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร โดยทางรัฐได้หาผู้เชี่ยวชาญมาสอนให้กับประชาชน และยังมีกิจกรรมไปเข้าร่วมอยู่เป็นประจำ ได้แก่ การทำบุญตักบาตร และการร่วมงานต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้นเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการเชื้อนฯ ด้วยซึ่ง จ.ส.อ. สงัด สมฤทธิ์ หัวหน้าชุดปฏิบัติการจิตวิทยา 3 ได้กล่าวอธิบายว่า

สื่อแรกที่ใช้และได้ผลมากที่สุด คือ การพบปะผู้คน ซึ่งเป็นการพูดคุยระหว่างบุคคลกับกลุ่มเป้าหมายสามารถซักถามชี้แจงอะไรก็ได้เลย จะง่ายมาก แต่ข้อเสียคือ ต้องใช้เวลามาก เพราะกลุ่มเป้าหมายมีค่อนข้างเยอะ โดยปัจจุบันเรามีกิจกรรมที่ทำกับเด็กนักเรียน โดยกองทัพอากาศที่ 3 ได้จัดสรรงบประมาณมาให้ชุดของผมอบรมเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ปีละ 1 ครั้ง 3 วัน 2 คืน ใช้พื้นที่โดยรอบอ่างเก็บน้ำของเชื้อนแควน้อยจำนวน 120 คน เพื่อปลูกฝังให้เขารู้จักเชื้อนแควน้อยมีคุณค่า ประโยชน์ และให้รู้จักทรัพยากรป่าไม้ ไม่ให้ทำลาย เราได้ทำการอบรมมาแล้ว 2 รุ่น ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี อีกส่วนหนึ่งคือ สำนักงานก่อสร้าง 2 ได้ตั้งโครงการอบรมเยาวชน ให้มารับฟังการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเชื้อนแควน้อย อันนี้ก็จะ เป็นอีกหนทางหนึ่งในการประชาสัมพันธ์และก็ขยายสื่อ (สงัด สมฤทธิ์, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

นอกจากนี้ นายชูชาติ ชูยกมล ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2 ได้อธิบายเพิ่มเติมถึงเทคนิคการสื่อสาร การใช้ภาษาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายว่า “เวลาพบปะการพูดต้องเข้าใจง่าย เพราะฉะนั้นการให้ความชัดเจนของข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญ 1. ชัดเจน 2. รวดเร็ว 3. เข้าใจง่าย ภาษาที่ใช้ห้ามใช้ภาษาทางราชการหรือภาษาเทคนิคขั้นสูง ใช้ภาษาชาวบ้านดีที่สุด” (ชูชาติ ชูยกมล, สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2552)

โดยรายละเอียดการใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของประชาชนโครงการเชื้อนแควน้อยในแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนในเขตพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่และในเขตน้ำท่วมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่ ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2

แสดงการใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์การมีส่วนร่วมของประชาชน
โครงการเขื่อนแควน้อยในแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์
ประชาชนในเขตพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่และในเขต
น้ำท่วมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
ภายในพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่

กิจกรรม/ การปฏิบัติ	เครื่องมือประชาสัมพันธ์	ผลที่ได้รับ
ลงพื้นที่	- สื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, ผู้ใหญ่บ้าน, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล) - สื่อสิ่งพิมพ์ คือ เอกสารโครงการ	- รับทราบสภาพพื้นที่ชุมชนและปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
เยี่ยมชม ชุมชน	- สื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, ผู้ใหญ่บ้าน, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล) - สื่อสิ่งพิมพ์ คือ เอกสารโครงการ	- สร้างความรู้จักและความคุ้นเคยกับประชาชนในชุมชน รับทราบสภาพพื้นที่ชุมชน และปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
ประชุม เวียน	- สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน), เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 33, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน) - สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารสรุปโครงการ แผ่นพับ ใบปลิว จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์ และป้ายนิทรรศการ) - สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (วีดิทัศน์ หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน คลื่น FM 104.5 เว็บไซต์โครงการฯ)	- สร้างความรู้จักคุ้นเคย - สร้างความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชนชน - ได้แจ้งประเด็นต่าง ๆ ของโครงการ และรับทราบความคิดเห็นต่าง ๆ จากประชาชน

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

กิจกรรม/ การปฏิบัติ	เครื่องมือประชาสัมพันธ์	ผลที่ได้รับ
	- สื่ออื่น ๆ (ศูนย์ข้อมูลโครงการ และแบบจำลองโครงการ)	
ประชุม ประชาคม	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน), เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน) - สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารสรุปโครงการ แผ่นพับ ใบปลิว จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์ และป้ายนิทรรศการ) - สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (วีดิทัศน์ หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน คลื่น FM 104.5 เว็บไซต์โครงการฯ) - สื่ออื่น ๆ (ศูนย์ข้อมูลโครงการ และแบบจำลองโครงการ) 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความรู้จักคุ้นเคย - สร้างความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชน - ได้แจ้งประเด็นต่าง ๆ ของโครงการ และรับทราบความคิดเห็นต่าง ๆ จากประชาชน
ชุมชน สัมพันธ์	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน), เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน) - สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารสรุปโครงการ แผ่นพับ ใบปลิว จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์) 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความคุ้นเคย สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน - สร้างความสัมพันธ์อันดี - ได้ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับโครงการ
พบปะเยี่ยม ประชาชน	- สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน), เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน)	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความคุ้นเคย สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน - สร้างความสัมพันธ์อันดี - ได้ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับ

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

กิจกรรม/ การปฏิบัติ	เครื่องมือประชาสัมพันธ์	ผลที่ได้รับ
	- สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารสรุปโครงการ แผ่นพับ ใบปลิว จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์)	โครงการ
เยี่ยมชม และตรวจ ความ ก้าวหน้า โครงการ	- สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน), เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน)	- สร้างความคุ้นเคย สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน - สร้างความสัมพันธ์อันดี - ได้ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับ
	- สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารสรุปโครงการ แผ่นพับ ใบปลิว จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์)	โครงการ
เยี่ยมชม ความ ก้าวหน้า เขื่อนแคว น้อย	- สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน), เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน)	- สร้างความคุ้นเคย สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน - สร้างความสัมพันธ์อันดี - ได้ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับ
	- สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารสรุปโครงการ แผ่นพับ ใบปลิว จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์)	โครงการ
โครงการ อบรม ทรัพยากร ป่าไม้	- สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน), เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน)	- สร้างความคุ้นเคย สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน - สร้างความสัมพันธ์อันดี - ได้ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับ
	- สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารสรุปโครงการ แผ่นพับ ใบปลิว จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์)	โครงการ - สร้างอาชีพให้กับประชาชน
โครงการ อบรม	- สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน), เจ้าหน้าที่ชุด	- สร้างความคุ้นเคย สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

กิจกรรม/ การปฏิบัติ	เครื่องมือประชาสัมพันธ์	ผลที่ได้รับ
เยาวชน	<p>ปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน)</p> <p>- สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารสรุปโครงการ แผ่นพับ ใบปลิว จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความสัมพันธ์อันดีได้ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับโครงการ - สร้างอาชีพให้กับประชาชน
กลุ่มปลูกข้าว (กลุ่มส่งเสริมอาชีพ)	<p>- สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน), เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้เชี่ยวชาญการปลูกข้าว)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนรู้เทคนิคและวิธีการปลูกข้าวอย่างถูกต้อง - สร้างความคุ้นเคย สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน - สร้างความสัมพันธ์อันดีได้ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับโครงการ - สร้างอาชีพให้กับประชาชน
กลุ่มเลี้ยงปลา	<p>- สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน), เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้เชี่ยวชาญการเลี้ยงปลา)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างอาชีพคือการเลี้ยงปลาเพื่อเสริมรายได้จากการปลูกข้าวซึ่งเป็นอาชีพหลัก - สร้างความคุ้นเคย สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน - สร้างความสัมพันธ์อันดีได้ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับโครงการ - สร้างอาชีพให้กับประชาชน

ทั้งนี้ ในแต่ละขั้นของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นได้มีการใช้สื่อบุคคล เครื่องมือ ประชาสัมพันธ์ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ผู้ศึกษาขอแสดงรายละเอียดจากการใช้สื่อตามที่ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นขั้นการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน การให้คำปรึกษาหารือแก่ประชาชน อันนำไปสู่การตัดสินใจของประชาชน ดังนั้น รูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้จะอยู่ในลักษณะของการให้ข้อมูลทางเดียวจากเจ้าหน้าที่โครงการ ผู้ประชนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ โดยใช้สื่อและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยกระจายข่าวสารและข้อมูลต่าง ๆ การชี้แจงข่าวสาร การแถลงข่าวสาร ซึ่งผู้รับสารหรือประชาชนเองอาจมีการป้อนกลับ (Feedback) ไปสู่ผู้รับสารบ้าง แต่ไม่มากนัก อาทิเช่น การตั้งคำถาม การแสดงความคิดเห็น หรือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การลงความเห็นในบางประเด็นหรือบางข้อหารือ ซึ่งการใช้สื่อในแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ในขั้นนี้เป็นการใช้สื่อบุคคลเป็นหลัก โดยควบคู่กับการเสริมของสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งที่ตั้งถิ่นฐานใหม่ของประชาชน คือ หมู่บ้านชั่วคราวแก่ประชาชนทั้ง 5 หมู่บ้าน พร้อมทั้งให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการอพยพ ระยะเวลาในการอพยพ เงินทดแทนสำหรับประชาชนที่สละพื้นที่ รวมถึงการให้เงินทดแทนในทรัพย์สินของประชาชนที่เสียหายหรือไม่สามารถเคลื่อนย้ายไปยังแหล่งถิ่นฐานใหม่ได้ นอกจากนี้ ยังมีการแจ้งรายละเอียดผ่านเจ้าหน้าที่โครงการ (สื่อบุคคล) และสื่อต่าง ๆ ไปยังประชาชนถึงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานยังแหล่งที่ตั้งถิ่นฐานใหม่ ไม่ว่าจะเป็น เรื่องการวางผังไฟฟ้า ประปา การตัดถนน การสร้างสะพาน สถานีอนามัย และโรงเรียน เพื่อให้ประชาชนรับทราบและเข้าใจถึงสิ่งที่ประชาชนจะได้รับการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อนแควน้อย สำหรับสื่อและกิจกรรมที่ใช้เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ ได้แก่ การบรรยายสรุปโครงการเขื่อนให้ประชาชนในหมู่บ้านต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบ พบปะเยี่ยมประชาชนบ้านคันไช้ บ้านน้ำโจน บ้านสามเฒ่า และบ้านแก่งคันนา ต.คันไช้ อ.วัดโบสถ์ จำนวน 10 ครั้ง จัดเสียงตามสายแถลงข่าวความคืบหน้าการดำเนินงานโครงการเขื่อนเป็นประจำทุกวัน ที่บ้านคันไช้ ต.คันไช้ อ.วัดโบสถ์ ใช้ วิทยุติดเครื่องขยายเสียงโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าทดแทนและการเร่งรัดใช้พื้นที่สำหรับโครงการ ติดโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์โครงการเขื่อนตามสถานที่สำคัญบริเวณโดยรอบโครงการ แถลงข่าวให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าทดแทนในที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ที่วัดแก่งเจ็ดแคว ต.บ้านยาง อ.วัดโบสถ์ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบตามประกาศของจังหวัดพิษณุโลกเรื่องประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิรับค่าทดแทนในการขนย้ายและคำรื้อย้ายในทรัพย์สินที่ได้รับผลกระทบจากโครงการเขื่อน เป็นต้น

ตัวอย่างสื่อที่ใช้ในแผนปฏิบัติการที่ 2

สื่อสิ่งพิมพ์

- โปสเตอร์: ติดโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์โครงการเขื่อนตามสถานที่สำคัญบริเวณ
โดยรอบโครงการ

- เนื้อหา: แสดงถึงพระราชดำรัส และประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการเขื่อนแควน้อย

- ระยะเวลา: ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552 (ปัจจุบัน)

- งบประมาณ: 500,000 บาท

2. ขั้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ขั้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินการเป็นขั้นตอนที่สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบของการปฏิบัติการ การดำเนิน การลงมือทำ โดยสร้างการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีในชุมชน สร้างความสามัคคี สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็น การทำบุญ กาดักบาตร การปลูกข้าว ร่วมประเพณี สงกรานต์ต่าง ๆ ของชุมชน โดยให้เจ้าหน้าที่โครงการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม โดยอาจเป็นผู้จัดกิจกรรม ผู้เข้าร่วม ผู้สนับสนุนตามแต่ลักษณะของกิจกรรมนั้น โดยในการที่เจ้าหน้าที่เข้าไปร่วมทำกิจกรรมในกิจวัตรประจำวัน ขนบธรรมเนียมประเพณีชุมชนเพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับชุมชน และให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์และสร้างลักษณะที่ดีกับโครงการเขื่อนอีกด้วย ซึ่งอาจจะมีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อสอดแทรกข้อมูลข่าวสารตามความเหมาะสมได้ การใช้สื่อและกิจกรรมในขั้นนี้ ได้แก่ การเข้าร่วมงานมงคลสมรสประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการที่บ้านคันไช้ ต.คันไช้ อ.วัดโบสถ์ แยกยาสามัญประจำบ้านให้กับประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการที่วัดคันไช้ มีผู้มาขอรับยาจำนวน 2 ครอบครัว บริการตัดผมประชาชนจำนวน 15 คน ที่บ้านห้วยสัก ต.คันไช้ อ.วัดโบสถ์ ประชุมประชาชนเพื่อแถลงข่าวโครงการเขื่อนจำนวน 2 ครั้ง ร่วมกับชุด ปจว./ปชส.ที่ 1 ที่บ้านน้ำโจน ต.คันไช้ อ.วัดโบสถ์ เป็นต้น

ตัวอย่างสื่อที่ใช้ในแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์แผนที่ 2

1. เว็บไซต์โครงการ: www.phitsanulok.go.th/kwaenoi

- เนื้อหา:

- ระยะเวลา: ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552 (ปัจจุบัน) มีการปรับปรุงข่าวเว็บไซต์
ทุก ๆ 2 เดือน

- งบประมาณ: 50,000 บาท

2. กิจกรรมแจกเครื่องนุ่งห่มแก่ประชาชน

- เนื้อหา: ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3 แจกเครื่องนุ่งห่มให้แก่
เด็กนักเรียนในหมู่บ้านคันไ้ซัง ต.คันไ้ซัง อ.วัดโบสถ์

- ระยะเวลา: วันที่ 7 พฤษภาคม 2547

- งบประมาณ: -

3. ชั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของประชาชนจากแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์
แผนที่ 2 นี้ ถือว่าเป็นแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเองผ่าน
กิจกรรมต่าง ๆ อย่างเห็นได้ชัดเจน เนื่องจากแผนนี้เป็นแผนที่มีความเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้าย
ถิ่นฐานของประชาชนไปยังถิ่นฐานใหม่บ้านชำหวาย และการจัดวางโครงสร้างพื้นฐานทางด้าน
สาธารณูปโภคให้กับประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นนี้
จึงแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในระดับที่มาก ไม่ว่าจะเป็น การเข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นถึง

ความต้องการปริมาณและแหล่งที่ตั้งของสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพื่อให้เอื้อต่อการใช้ประโยชน์ โดยมีการร่วมประชุม แสดงความคิดเห็น หรือถึงความต้องการกับเจ้าหน้าที่ก่อสร้างสาธารณูปโภค รวมถึงปัญหาที่ผ่านมาจากความไม่สะดวกในสาธารณูปโภคที่ผ่าน ๆ มาเพื่อนำมาปรับปรุงและแก้ไขให้การจัดวางผังโครงสร้างสาธารณูปโภคในพื้นที่แห่งใหม่เอื้อประโยชน์แก่ประชาชนให้มากที่สุด ซึ่งการใช้สื่อและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นนี้ ได้แก่ การพบปะเยี่ยมประชาชนบ้านคันช้าง บ้านห้วยสัก ต.คันช้าง อ.วัดโบสถ์ เพื่อทำความเข้าใจในการเร่งรัดขอใช้พื้นที่สำหรับโครงการ การร่วมกับประชาชนเข้าร่วมรายการถ่ายทอดสดทาง สทท.11 ในการเสวนาเรื่องประชาชนได้รับประโยชน์อะไรจากโครงการเขื่อนแควน้อย ญ ห้องประชุม โรงเรียน วัดโบสถ์ศึกษา อ.วัดโบสถ์ ร่วมกับ สทท. พิษณุโลกจัดเวทีประชาคมชาวบ้านเกี่ยวกับโครงการเขื่อนที่ วัดน้ำโจน ต.คันช้าง อ.วัดโบสถ์ มีประชาชนร่วมประชาคมประมาณ 300 คน และที่สัดแก่งเจ็ด ต.บ้านยาว อ.วัดโบสถ์ จำนวน 200 คน โครงการอบรมความรู้เกี่ยวกับเขื่อนแควน้อยแก่เยาวชน โครงการอบรมทรัพยากรป่าไม้ การอบรมฝึกอาชีพเสริมสาขานอมอาหาร และแปรรูปผลิตภัณฑ์ ประมงกับหน่วยงานสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 9 จ.พิษณุโลก เป็นต้น

ตัวอย่างสื่อที่ใช้ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

การประชุมเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภค

- เนื้อหา: เป็นการประชุม เพื่อหาข้อ ตกลง และเสนอถึงความต้องการเกี่ยวกับระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น การคมนาคม ประปา ไฟฟ้า การสื่อสาร

- ระยะเวลา: -

- งบประมาณ: อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาล ตำบลวัดโบสถ์ ไม่รวมอยู่ในงบประมาณประชาสัมพันธ์โครงการ

4. ขั้นการมีส่วนร่วมการประเมินผล

ขั้นการมีส่วนร่วมการประเมินผลแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนในเขตพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่และในเขตน้ำท่วมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่มีการประเมินผลจากตรวจสอบผลการประชุมประชาชนโดยเฉพาะความพอใจของประชาชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ตรวจสอบการเคลื่อนย้ายประชาชนในพื้นที่น้ำท่วมในแง่ของความเต็มใจจะย้ายถิ่นฐาน ตรวจสอบการยอมรับประชาชนที่ย้ายเข้ามาของประชาชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่เดิม โดยส่วนใหญ่จะใช้สื่อบุคคลเป็นหลักในการเข้าไปพบประชาชนและเยี่ยมประชาชนในพื้นที่เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของโครงการและเจ้าหน้าที่ที่ทำงานร่วมกัน สอบถามหรือปัญหาและความต้องการอื่นเพิ่มเติมเพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินการของโครงการเขื่อนแควน้อย ซึ่งกรใช้สื่อและกิจกรรมในขั้นนี้ ได้แก่ การเยี่ยมประชาชนเพื่อสอบถามและรับฟังปัญหาหรือข้อร้องทุกข์จากประชาชน

บ้านน้ำโจนและชาวบ้านท่าหวาย การเข้าชุมชนเพื่อสืบทราบข้อมูลกลุ่มผู้แสวงผลประโยชน์แอบอ้างที่ประชาชนยื่นฟ้องกรมชลประทานต่อศาลปกครอง บ้านป่าขนุน ต.บ้านกลาง อ.วังทอง เมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2549 การเข้าพบปะประชาชนหลังจากรับเรื่องราวร้องทุกข์กรณีที่ยังไม่ได้รับค่าทดแทนทรัพย์สินจากประชาชนบ้านน้ำโจน ต.คันไช้ อ.วัดโบสถ์ แล้วได้เข้าไปทำความเข้าใจถึงในที่ดินของประชาชนเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2549 การเข้าพบปะสนทนากับคณะกรรมการการเลือกตั้ง สว.ถ. หน่วยเลือกตั้ง บ้านคันไช้ ต.คันไช้ อ.วัดโบสถ์ เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2549 เป็นต้น

ตัวอย่างการใช้สื่อและกิจกรรมในขั้นนี้

การพบปะประชาชน

- เนื้อหา: การเข้าพบปะประชาชนหลังจากรับเรื่องราวร้องทุกข์กรณีที่ยังไม่ได้รับค่าทดแทนทรัพย์สินจากประชาชนบ้านน้ำโจน ต.คันไช้ อ.วัดโบสถ์ แล้วได้เข้าไปทำความเข้าใจถึงในที่ดินของประชาชนเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2549

- ระยะเวลา: ตลอดระยะเวลาของแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ เป็นระยะเวลา 8-9 ปี

- งบประมาณ: -

แผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ที่ 3: แผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนตามแนวค้ำป้องกันน้ำท่วมเอ่อล้นตลิ่งสองฝั่งแม่น้ำแควน้อยเหนือเขื่อนทดน้ำพญาแมน

แผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนตามแนวค้ำป้องกันน้ำท่วมเอ่อล้นตลิ่งสองฝั่งแม่น้ำแควน้อยเหนือเขื่อนทดน้ำพญาแมน มีการวิจัยแบบสำรวจพื้นที่หรือการลงพื้นที่เข้าไปดูสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อสอบถามข้อมูลในประเด็นปัญหา ความเดือดร้อน และความต้องการต่าง ๆ ทำให้พบว่า ประชาชน 20 หมู่บ้านที่อยู่อาศัยตลอดระยะทางนับจากท้ายเขื่อนแควน้อยจนถึงฝายทดน้ำพญาแมนเกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการก่อสร้างเขื่อนแควน้อย จะส่งผลให้ประชาชนในบริเวณดังกล่าวไม่มีน้ำไว้สำหรับอุปโภคบริโภคในชุมชน และปัญหาที่พบอีกปัญหาหนึ่ง คือ ประชาชน 49 รายที่อยู่บริเวณแนวก่อสร้างค้ำป้องกันน้ำจะต้องเคลื่อนย้ายบ้านเรือนออกอีกด้วยเนื่องจากการก่อสร้างจะส่งผลให้พื้นที่บริเวณนั้นถูกน้ำท่วม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันความเข้าใจผิดและเพื่อชี้แจงข้อมูลให้ประชาชนท้ายเขื่อนแควน้อยบำรุงแดนและประชาชนเหนือเขื่อนทดน้ำพญาแมนทราบ กลุ่มเป้าหมายในการประชาสัมพันธ์ คือ ประชาชนที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านระหว่างท้ายเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน จนถึงเขื่อนทดน้ำพญาแมน จำนวน 20 หมู่บ้าน และประชาชนอีก 49 คน ที่อาศัยอยู่ตามค้ำป้องกันน้ำท่วมเอ่อเหนือเขื่อนทดน้ำพญาแมน พื้นที่ปฏิบัติการ คือ หมู่บ้านระหว่างท้ายเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน จนถึงเขื่อนทดน้ำพญาแมนจำนวน 20 หมู่บ้าน และบริเวณค้ำป้องกันน้ำ ระยะเวลาดำเนินการเป็นระยะเวลา 8 ปี

ตั้งแต่การเริ่มก่อสร้างเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน จนกระทั่งการก่อสร้างเสร็จสิ้น และงบประมาณที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เป็นจำนวน 4 ล้านบาท

การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์มีวิธีการคือ การลงพื้นที่โดยใช้สื่อบุคคลประกอบด้วยตัวแทนจาก 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายแรก คณะทำงานในโครงการฯ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้างที่ 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน) เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3 ฝ่ายที่สอง เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ นายก อบต. เจ้าหน้าที่ อบต. และเจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน และฝ่ายสุดท้าย คือ ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน

แผนประชาสัมพันธ์เรื่องการใช้น้ำของประชาชนที่อาศัยอยู่ตามแนวคันป้องกันน้ำท่วมเอ่อล้นตลิ่งสองฝั่งแม่น้ำแควน้อยเหนือเขื่อนทดน้ำพญาแมน เป็นการประชาสัมพันธ์ที่เน้นการแจ้งข่าวสารให้ประชาชนรับทราบเป็นหลัก และมีการแจ้งเพื่อชี้แจงเพื่อขอความร่วมมือประชาชนที่อาศัยอยู่ท้ายเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน ในการเคลื่อนย้ายบ้านเรือนเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่จะถูกน้ำท่วม ฉะนั้น กลุ่มเป้าหมายที่ต้องมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้รับทราบข้อมูลที่ต้องการนั้นเป็นประชาชน 20 หมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่ระหว่างท้ายเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน จนถึงเขื่อนทดน้ำพญาแมนว่าแม้ตอนนี้จะมีการสร้างอ่างเก็บน้ำแต่ประชาชนที่อยู่ละแวกนั้นยังสามารถใช้น้ำได้เป็นปกติอยู่เพราะได้มีการควบคุมปริมาณน้ำให้ใช้ได้ตลอดทั้งปี โดยวิธีการประชาสัมพันธ์ที่ใช้นั้นจะใช้การประชุมเวียนเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง และป้องกันการเข้าใจผิดที่เกิดว่าผู้ที่อยู่บริเวณนั้นจะไม่มีน้ำใช้ โดยจะมีการประชุมเวียนไปตามหมู่บ้านทั้ง 20 หมู่บ้าน ร่วมกับการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบอื่น ๆ เช่น กระจายใบปลิว แผ่นพับ ซึ่งในกรณีนี้จะมีการประชุมชี้แจงก่อนจึงใช้สื่อประชาสัมพันธ์กระจายข่าวอีกรอบเนื่องจากในการเรียกประชุมนั้น ประชาชนบางคนอาจไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้จึงอาจไม่ทราบข่าวสาร ทำให้ต้องมีการกระจายสื่อประชาสัมพันธ์โดยแจกไปพร้อมกับสมาชิกที่มาเข้าร่วมประชุม และฝากผู้ใหญ่บ้านหรือกรรมการหมู่บ้านนั้น ๆ แจกสื่อประชาสัมพันธ์อีกครั้ง พร้อมกับฝากข่าวให้ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย เช่น หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน เป็นต้น สำหรับประชาชน 49 ราย ที่ต้องมีการเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัยนั้นจะใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อให้ประชาชนรับทราบและร่วมมือในการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน พร้อมกับได้รับเงินค่าชดเชย ซึ่งจะใช้การประชาสัมพันธ์ประเภทสื่อบุคคล คือ ทหารชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3 และผู้ใหญ่บ้านที่อยู่ในละแวกนั้นเข้าไปพร้อมกันและแจ้งข่าวสารให้ทราบ นอกจากจะมีการใช้สื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ประเด็นเฉพาะกิจแล้ว ยังการใช้สื่อและกิจกรรมในการประชาสัมพันธ์ในโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน อย่างต่อเนื่องอีกด้วย โดยสื่อและกิจกรรมที่ใช้ ได้แก่ หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน 104.5 กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ กิจกรรมกลุ่มสูบน้ำยืมไฟฟ้า กิจกรรมกลุ่มผู้ใช้น้ำ และกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ เป็นต้น

ซึ่งจ.ส.อ. สัจด์ สมฤทธิ์ หัวหน้าชุดปฏิบัติการจิตวิทยา 3 ได้อธิบายว่า

ข้อมูลหรือทิศทางการต่าง ๆ เราจะตั้งชี้แจงให้เป็นแนวทางเดียวกันให้ได้ตามแนวทางของโครงการในทุก ๆ หมู่บ้าน โดยเราจะใช้ผู้นำชุมชนซึ่งเป็นผู้ประสานงานเพื่อสร้างเครือข่าย เราจะเอาคนที่มีแนวความคิดที่ตรงกับการดำเนินงานของโครงการเชื่อมแคว้น้อย เป็นจุดกลางในการสร้างเครือข่าย ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับผู้นำชุมชนด้วย อันนี้หน่วยงานต่าง ๆ จะรู้ (สัจด์ สมฤทธิ์, สัมภาษณ์, 13 ตุลาคม 2552)

นายสมประสงค์ ไกรลาส หัวหน้าฝ่ายจัดสรรน้ำและปรับปรุงระบบชลประทานโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแควน้อยบำรุงแดน อธิบายว่า

รายการจะออกอากาศทุกวันพุธ 10.00-11.00 เป็นรายการสด ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่โครงการฯ จัดทำขึ้นมาเพื่อประชาสัมพันธ์เชื่อมแควน้อย รูปแบบรายการ จะมี ลักษณะเป็นการเรื่องเล่าเรื่องเชื่อม ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลหลัก ๆ ที่เราต้องการจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับด้านหนึ่ง โดยมีเป้าหมายที่ต้องการ ประชาสัมพันธ์โน้มน้าว แล้วเกิดการพูดต่อ ๆ กันไปภายในชุมชน โดยหากมีคนต้องการถามข้อมูลเกี่ยวกับโครงการฯ ส่วนใหญ่ทางเราก็จะดำเนินการบอกไปกับหน่วยปฏิบัติการจิตวิทยา ซึ่งส่วนใหญ่จะถามตอบตอนนั้น ตอนลงพื้นที่ มากกว่า (สมประสงค์ ไกรลาส, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2552)

โดยรายละเอียดการใช้สื่อเพื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนตามแนวคันป้องกันน้ำท่วมเอ่อล้นตลิ่งสองฝั่งแม่แควน้อยเหนือเขื่อนทดน้ำพญาแมนดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3

แสดงการใช้สื่อเพื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนตามแนວคັນบ້องกัน

น้ำท่วมเอ่อล้นตลิ่งสองฝั่งแม่น้ำแควน้อย

เหนือเขื่อนทดน้ำพญาแมน

กิจกรรม/ การปฏิบัติ	เครื่องมือประชาสัมพันธ์	ผลที่ได้รับ
ลงพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล) - สื่อสิ่งพิมพ์ คือ เอกสารโครงการ 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความรู้จักและความคุ้นเคยกับประชาชนในชุมชน รับทราบสภาพพื้นที่ชุมชน และปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
เยี่ยมชมชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล) - สื่อสิ่งพิมพ์ คือ เอกสารโครงการ 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความรู้จักและความคุ้นเคยกับประชาชนในชุมชน รับทราบสภาพพื้นที่ชุมชน และปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
พบปะประชาชน ในชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล) - สื่อสิ่งพิมพ์ คือ เอกสารโครงการ 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความรู้จักและความคุ้นเคยกับประชาชนในชุมชน รับทราบสภาพพื้นที่ชุมชน และปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
ประชุมเวียน	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน), เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน) 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความรู้จักคุ้นเคย - สร้างความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชนชน - ได้แจ้งประเด็นความคืบหน้าของโครงการและรับทราบความคิดเห็นต่าง ๆ จากประชาชน

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

กิจกรรม/ การปฏิบัติ	เครื่องมือประชาสัมพันธ์	ผลที่ได้รับ
	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารสรุปโครงการ แผ่นพับ ใบปลิว จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์ และ ป้ายนิทรรศการ) - สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (วีดิทัศน์ หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน คลื่น FM 104.5 เว็บไซต์ โครงการฯ) - สื่ออื่น ๆ (ศูนย์ข้อมูลโครงการ และ แบบจำลองโครงการ) 	
ประชุมกลุ่มย่อย	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน), เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และ ผู้ใหญ่บ้าน) - สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารสรุปโครงการ แผ่นพับ ใบปลิว จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์ และ ป้ายนิทรรศการ) 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความคุ้นเคย - สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน - สร้างความสัมพันธ์อันดี - ได้ทราบถึงประเด็นปัญหาของชุมชนและชี้แจงแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะกลุ่ม
ชุมชนสัมพันธ์	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน), เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และ ผู้ใหญ่บ้าน) - สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารสรุปโครงการ แผ่นพับ ใบปลิว จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์ และ ป้ายนิทรรศการ) 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความคุ้นเคย สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน - สร้างความสัมพันธ์อันดี - ได้ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับโครงการ

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

กิจกรรม/ การปฏิบัติ	เครื่องมือประชาสัมพันธ์	ผลที่ได้รับ
ทัศนศึกษา เขื่อน	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน), เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน) - สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารสรุปโครงการ แผ่นพับ ใบปลิว จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์ และป้ายนิทรรศการ) 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความคุ้นเคย สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน - สร้างความสัมพันธ์อันดี - ได้ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับโครงการ
กลุ่มสูบน้ำ ยืมไฟฟ้า	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน), เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน) - สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารสรุปโครงการ แผ่นพับ ใบปลิว จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์ และป้ายนิทรรศการ) 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความคุ้นเคย สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน - สร้างความสัมพันธ์อันดี - ได้ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับโครงการ - สร้างอาชีพให้กับประชาชน
กลุ่มผู้ใช้น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน), เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน) - สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารสรุปโครงการ แผ่นพับ ใบปลิว จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์ และป้ายนิทรรศการ) 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความคุ้นเคย สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน - สร้างความสัมพันธ์อันดี - ได้ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับโครงการ - สร้างอาชีพให้กับประชาชน

ทั้งนี้ ในแต่ละชั้นของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นได้มีการใช้สื่อบุคคล เครื่องมือ ประชาสัมพันธ์ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ผู้ศึกษาขอแสดงรายละเอียดจากการใช้สื่อตามที่ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. ชั้นการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ

ชั้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในชั้นนี้จะเป็นในประเด็นปัญหา คล้ายกับแผนปฏิบัติการที่ 1 เพียงแต่กลุ่มเป้าหมายเป็นประชาชนคนละพื้นที่หรือคนละหมู่บ้าน โดยจากปัญหาที่พบว่า ประชาชน 49 ราย ที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงกับฝายทดน้ำพญาแมน มีความจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายออกไปยังพื้นที่รองรับใหม่เนื่องจากในการดำเนินการก่อสร้างโครงการเขื่อนแควน้อยจะส่งผลให้เกิดน้ำท่วมเอ่อล้นในพื้นที่บริเวณดังกล่าว ดังนั้น เพื่อความปลอดภัยของประชาชนจึงต้องเคลื่อนย้ายออก ประกอบกับอีกปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นคือ ประชาชน มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการก่อสร้างเขื่อนแควน้อยที่จะส่งผลกระทบต่อให้ประชาชนไม่นำใช้ในการอุปโภคบริโภค จากปัญหาทั้งสองนี้เอง จึงต้องมีการเร่งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน รับทราบถึงการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และความวิตกกังวลผิด ๆ ของประชาชน จึงมีการใช้สื่อบุคคล ผสมผสานกับสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อกระจายข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่แก้ไขปัญหาคาร สร้างความเข้าใจผิดและความจำเป็นต่าง ๆ ที่มีผลจากการก่อสร้างเขื่อน โดยเน้นการกระจาย ข่าวสารให้กว้างขวางมากที่สุด ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและประชาชนทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับ โครงการเขื่อนด้วย การใช้สื่อและกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชั้นนี้เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้แก่ การตอบข้อซักถามของชุด ปจว./ปชส. กับประชาชนเกี่ยวกับการก่อสร้างโครงการและ แผนปฏิบัติด้านประชาสัมพันธ์ ณ โต๊ะจำลองภูมิภาค แบบจำลองโครงการเขื่อนแควน้อย และ ฝายทดน้ำพญาแมน ที่สำนักงานโครงการเขื่อนแควน้อย จัดเสียงตามสายเป็นประจำทุกวันเพื่อ กระจายข่าวน้ำใจน ต.คันไช้ อ.วัดโบสถ์ โดยหมุนเวียนกำลังพลทุกคนเป็นผู้จัดรายการเสนอ บทความ การดำเนินงานโครงการเขื่อนแควน้อยเป็นหลัก การเข้าชุมชนของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ จิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3 พร้อมกำลังพลและประชาชนเพื่อศึกษา และสังเกตการณ์ก่อสร้าง เขื่อนทดน้ำพญาแมน ซึ่งเป็นเขื่อนทดน้ำจากเขื่อนแควน้อยสู่พื้นที่การเกษตรของประชาชน เป็นต้น

ตัวอย่างการใช้สื่อเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในชั้นนี้

- เนื้อหา: แบบจำลองโครงการเขื่อนแควน้อย และฝายทดน้ำพญาแมน ที่สำนักงานโครงการเขื่อนแควน้อย ทั้งนี้เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจในการก่อสร้าง และการอพยพ
- ระยะเวลา: สามารถดูแบบจำลองโครงการและสอบถามเจ้าหน้าที่ได้ตลอดเวลา ราชการ
- งบประมาณ: 420,000 บาท

2. ขั้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ขั้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินการในขั้นนี้เป็นการมุ่งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นส่วนหนึ่งในโครงการก่อสร้างเขื่อนแควน้อย เนื่องจากแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์แผนนี้ได้ดำเนินการขึ้นในช่วงที่อ่างเก็บน้ำของโครงการเขื่อนใกล้เสร็จหรือมีการดำเนินการก่อสร้างโครงการมาได้ระยะหนึ่งแล้ว การใช้สื่อจึงเป็นไปเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการ พาประชาชนไปชมโครงการที่เป็นรูปเป็นร่างใกล้เสร็จแล้ว กิจกรรมที่จัดขึ้นจึงเป็นการทัศนศึกษาเพื่อชมความก้าวหน้าของเขื่อน มีการเข้าร่วมดำเนินการสร้างอาชีพ เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่มปลูกข้าว กลุ่มหัตถกรรม กลุ่มผู้ใช้น้ำ กลุ่มสูบน้ำไฟฟ้า เป็นต้น โดยประชาชนเข้าร่วมเป็นหนึ่งในสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ นี้ตามความถนัด ความสนใจและความสามารถของตนเอง โดยทางโครงการเขื่อนแควน้อยจะเป็นผู้จัดการครูฝึกอาชีพ ครูฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ที่ทัศนศึกษา และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการฝึกสอนฝึกอบรมเพื่อสร้างอาชีพให้กับประชาชน ดังนั้น ในขั้นนี้สื่อที่ใช้จึงมุ่งเน้นไปที่กิจกรรมอบรมหรือกิจกรรมเสริมอาชีพต่าง ๆ ควบคู่ไปพร้อมกับสื่อบุคคล (ครูสอน) และสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามความเหมาะสม ซึ่งการใช้สื่อและกิจกรรมที่เกิดขึ้นในขั้นนี้ ได้แก่ การจัดฝึกอบรมจากวิทยากรฝึกสอนวิชาชีพจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 9 จังหวัดพิษณุโลก เพื่อฝึกสอนประชาชนทำงานหัตถกรรมจากไม้ ฦ ศาลาวัดคันไช้ ต.คันไช้ เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 และจัดตั้งสหกรณ์หัตถกรรมเขื่อนแควน้อย จำกัด การปลูกป่าในพื้นที่ทดแทนพื้นที่อ่างเก็บน้ำโครงการในที่ดินทำกินของประชาชนที่บ้านแก่งคันนา ต.คันไช้ อ.วัดโบสถ์ เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2548 กาอบรมสัมมนาแก้ไขปัญหาโรคติดต่อในพื้นที่กับประชาชนบ้านน้ำโจน ต.คันไช้ อ.วัดโบสถ์ และเจ้าหน้าที่กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข โรงเรียนบ้านน้ำโจน เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2548

ตัวอย่างการใช้สื่อในขั้นนี้

ทัศนศึกษา

- เนื้อหา: ให้ความรู้แก่เยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในเขตพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์และผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการเขื่อนแควน้อย เพื่อนำความรู้และข้อมูลที่ต้องการไปพิจารณาวางแผนในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ

- ระยะเวลา: มกราคม – กันยายน 2552

- งบประมาณ: 1,476,000 บาท

3. ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์แผนนี้จะเป็นการรักษาผลประโยชน์ของประชาชนในผลประโยชน์ที่เป็นลักษณะเดียวกับแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์แผนที่ 1 คือ การใช้สื่อเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารและชี้แจงประชาชนถึงการรักษา

ผลประโยชน์ของตนจากการสละพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกินใกล้บริเวณฝายทดน้ำพญาแมน และการปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนถึงการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับการที่ยังคงใช้ประโยชน์จากน้ำได้ตามปกติแม้จะมีการก่อสร้างเขื่อนแควน้อยและฝายทดน้ำพญาแมนก็ตาม ซึ่งสื่อที่ใช้จะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์คือเอกสารแจกหรือเอกสารโครงการ เสี่ยงตามสาย การประชุมกลุ่มย่อย ชี้แจง หอกระจายข่าว โดยใช้สื่อบุคคลเป็นศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสาร การใช้สื่อและกิจกรรมในขั้นนี้ ได้แก่ การประชุมกลุ่มย่อยชี้แจงทำความเข้าใจประชาชนที่อยู่อาศัยบริเวณห้วงงานฝายพญาแมน เกี่ยวกับการเร่งรัดโครงการเพื่อก่อสร้างฝาย และขอให้พื้นที่ตามโครงการ เป็นวิทยากรเวทีประชาคม โครงการเขื่อนแควน้อย จัดเสี่ยงตามสายที่หอกระจายข่าววัดน้ำโจน จัดประชุมประชาชน 49 ราย เป็นต้น

ตัวอย่างการใช้สื่อในขั้นนี้

หอกระจายข่าว

- เนื้อหา: ชี้แจงและอธิบายถึงเหตุผล ที่จะต้องอพยพย้ายถิ่นฐาน ตลอดจนทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียดสละพื้นที่ เพื่อสร้างฝาย และชี้แจงถึงประโยชน์ที่จะได้รับ

- ระยะเวลา: 1 เดือน

- งบประมาณ: -

4. ขั้นการมีส่วนร่วมการประเมินผล

ขั้นการประเมินผลแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนตามแนวคันป้องกันน้ำท่วมเอ่อล้นตลิ่งสองฝั่งแม่น้ำแควน้อยเหนือเขื่อนทดน้ำพญาแมน มีการประเมินผลจากตรวจสอบผลการประชุมประชาชนโดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจด้านปริมาณน้ำใช้และระดับน้ำตลอดปีที่มีการควบคุมโดยโครงการ ตรวจสอบการเคลื่อนย้ายประชาชนในบริเวณคันป้องกันน้ำในแง่ของความเต็มใจจะย้าย และตรวจสอบจากการได้รับความร่วมในการติดตามประเมินผลการส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ด้วย ได้แก่ ปจว./ปชส. เข้าพบปะครู โรงเรียนบ้านแก่งเจ็ดแคว ต.บ้านยาง อ.วัดโบสถ์ เพื่อขอทราบข้อมูลชุมชนของประชาชนพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย เมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2551 การประชุมติดตามผลการดำเนินงานการส่งเสริมและการพัฒนาอาชีพประชาชนพื้นที่เขื่อนแควน้อย ณ สำนักงานโครงการ เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้น

ตัวอย่างการใช้สื่อในขั้นนี้

การประชุมติดตามผลการดำเนินงานการส่งเสริมและการพัฒนาอาชีพ ประชาชนพื้นที่เขื่อนแควน้อย ณ สำนักงานโครงการ

- เนื้อหา: ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้กับราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อน

- ระยะเวลา: -
- งบประมาณ: จาก งบ กปร., งบพัฒนาจังหวัด, งบอุดหนุนจากท้องถิ่น ปี 2551 จำนวน 27,830,050 บาท และปี 2552 จำนวน 38,392,680 บาท

ระยะที่ 3 หลังการก่อสร้างเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน

แผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ที่ 4: แผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนอำเภอบางกระทุ่มตามแนวคลองชลประทานพิษณุโลกระยะที่ 2 ท้ายเขื่อนแควน้อย

แผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนอำเภอบางกระทุ่มตามแนวคลองชลประทานพิษณุโลกระยะที่ 2 ท้ายเขื่อนแควน้อย มีการวิจัยโดยการสำรวจพื้นที่หรือการลงพื้นที่เข้าไปดูสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง พบว่า เมื่อการสร้างเขื่อนแควน้อยบำรุงแดนเสร็จสิ้นแล้วนอกจากประชาชนในพื้นที่เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการใช้น้ำในการอุปโภคบริโภคแล้ว ประชาชน 160 หมู่บ้านในเนื้อที่ประมาณ 285,000 ไร่ ของโครงการพิษณุโลกระยะที่ 2 ซึ่งมีความต้องการใช้น้ำจากโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน ด้วย โดยเฉพาะในเขตอำเภอบางกระทุ่มก็อาจได้รับประโยชน์โดยอ้อมจากน้ำที่ย้อนกลับจากพื้นที่ชลประทานโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน ประมาณ 20% คิดเป็นปริมาณน้ำประมาณ 110 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี อันอาจจะช่วยพื้นที่เพาะปลูกในโครงการพิษณุโลกระยะที่ 2 ได้ประมาณ 30,000 ไร่ (10%) ซึ่งจะบรรเทาความต้องการใช้น้ำในอำเภอบางกระทุ่มได้ในระดับหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชี้แจงการบรรเทาความเดือดร้อนจากน้ำใช้กันได้จากโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดนให้แก่ประชาชนในพื้นที่ชลประทานลงไปกลุ่มเป้าหมายในการประชาสัมพันธ์ คือ หมู่บ้านในโครงการพิษณุโลกระยะที่ 2 จำนวน 160 หมู่บ้าน โดยเฉพาะหมู่บ้านในอำเภอบางกระทุ่ม พื้นที่ปฏิบัติการคือ หมู่บ้านในพื้นที่โครงการพิษณุโลกระยะที่ 2 จำนวน 160 หมู่บ้าน โดยเฉพาะหมู่บ้านในอำเภอบางกระทุ่ม ระยะเวลาดำเนินการ การประชาสัมพันธ์เรื่องผลพลอยได้ถึงการใช้ประโยชน์โดยอ้อมจากน้ำของพื้นที่โครงการพิษณุโลกระยะที่ 2 ระยะเวลาในการดำเนินการตั้งแต่ปีที่ 8 เริ่มส่งน้ำชลประทานโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดนหรือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป และงบประมาณที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เป็นจำนวน 1 ล้านบาท

การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์มีวิธีการดำเนินงานตามแผนดังกล่าวนี้ การลงพื้นที่โดยใช้สื่อบุคคล ประกอบด้วย ตัวแทนจาก 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายแรก คือ คณะทำงานในโครงการฯ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้างที่ 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน) เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3 และเจ้าหน้าที่ก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ฝ่ายที่สอง เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ นายก อบต. เจ้าหน้าที่ อบต. และเจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน

และฝ่ายสุดท้ายคือ ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับประโยชน์โดยอ้อม แผนประชาสัมพันธ์ เรื่องการใช้ประโยชน์โดยอ้อมจากน้ำในโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน ของประชาชนอำเภอบางกระทุ่มตามแนวคลองชลประทานพิษณุโลกระยะที่ 2 ที่อยู่ท้ายเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน เป็นการประชาสัมพันธ์ที่เพื่อแจ้งข่าวสารที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชน ฉะนั้น กลุ่มเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์ครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่โครงการพิษณุโลกระยะที่ 2 โดยเฉพาะประชาชนอำเภอบางกระทุ่มที่รับประโยชน์จากน้ำมากที่สุด ซึ่งวิธีการประชาสัมพันธ์จะทำการประชุมชี้แจงถึงพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์การใช้น้ำจากโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน ซึ่งจะมีทหารชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, ผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับประโยชน์ เจ้าหน้าที่จากโครงการพิษณุโลกระยะที่ 2 และประชาชนเข้าร่วมประชุม โดยมีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงข่าวสารให้ทราบว่า มีพื้นที่ใดบ้างที่ได้รับประโยชน์จากการใช้น้ำในโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน ควบคู่ไปกับการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ ได้แก่ วิทยุชุมชน หอกระจายข่าว และเอกสารแจก โดยรายละเอียดการใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนอำเภอบางกระทุ่มตามแนวคลองชลประทานพิษณุโลกระยะที่ 2 ท้ายเขื่อนแควน้อย ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4

แสดงการใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนอำเภอบางกระทุ่ม
ตามแนวคลองชลประทานพิษณุโลกระยะที่ 2
ท้ายเขื่อนแควน้อย

กิจกรรม/การปฏิบัติ	เครื่องมือประชาสัมพันธ์	ผลที่ได้รับ
ลงพื้นที่	- สื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล) - สื่อสิ่งพิมพ์ คือ เอกสารโครงการ	- สร้างความรู้จักและความคุ้นเคยกับประชาชนในชุมชน รับทราบสภาพพื้นที่ ชุมชน และปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
เยี่ยมชมชุมชน	- สื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล)	- สร้างความรู้จักและความคุ้นเคยกับประชาชนในชุมชน

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

กิจกรรม/การปฏิบัติ	เครื่องมือประชาสัมพันธ์	ผลที่ได้รับ
	- สื่อสิ่งพิมพ์ คือ เอกสารโครงการ	รับทราบสภาพพื้นที่ชุมชน และปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
พบปะประชาชนในชุมชน	- สื่อบุคคล (เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล)	- สร้างความรู้จักและความคุ้นเคยกับประชาชนในชุมชน
	- สื่อสิ่งพิมพ์ คือ เอกสารโครงการ	รับทราบสภาพพื้นที่ชุมชน และปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
ประชุมกลุ่ม	- สื่อบุคคล (ผู้อำนวยการสำนักงานก่อสร้าง 2 (โครงการแควน้อยบำรุงแดน), เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3, เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล, เจ้าหน้าที่สื่อวิทยุชุมชน, กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน)	- สร้างความรู้จักคุ้นเคย - สร้างความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชนชน - ได้แจ้งประเด็นต่าง ๆ ของโครงการ และ
	- สื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารสรุปโครงการ แผ่นพับ โปสเตอร์ จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์ และป้ายนิทรรศการ)	รับทราบความคิดเห็นต่าง ๆ จากประชาชน
	- สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (วีดิทัศน์ หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน คลื่น FM 104.5 เว็บไซต์โครงการฯ ศูนย์ข้อมูลโครงการ และแบบจำลองโครงการ)	- ได้ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับโครงการ

ทั้งนี้ ในแต่ละขั้นของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นได้มีการใช้สื่อบุคคล เครื่องมือ ประชาสัมพันธ์ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ผู้ศึกษาขอแสดงรายละเอียดจากการใช้สื่อตามที่ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ

ขั้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์เป็นการมุ่งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูลข่าวสารของประชาชนในหมู่บ้านบางกระพุ่มที่จะสามารถใช้น้ำจากโครงการเขื่อนแควน้อยได้ด้วย โดยถือเป็นผลพลอยได้ที่เกิดขึ้นกับประชาชนบางกระพุ่ม ดังนั้น สื่อที่ใช้จึงเป็นสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ หอกระจายข่าว เสียงตามสาย ใบปลิว และการประชุมแจ้งข่าวสารแก่หมู่บ้านบางกระพุ่ม ซึ่งการใช้สื่อและกิจกรรมในขั้นนี้ ได้แก่ การประชุมร่วมกับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากน้ำในโครงการเขื่อนแควน้อย เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2552

ตัวอย่างการใช้สื่อและกิจกรรมในขั้นนี้

แผ่นพับ

- เนื้อหา: ประกอบไปด้วยที่มาและความสำคัญของโครงการ ตลอดจนภาพพื้นที่โครงการเขื่อนแควน้อย เพื่อให้สะดวกต่อการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการรับประโยชน์ในการลดย้อนกลับของน้ำ

- ระยะเวลา: เริ่มตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นไป

- งบประมาณ: 300,000 บาท

2. ขั้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ขั้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินการขั้นนี้ เป็นการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่โครงการ คณะกรรมการหมู่บ้าน และกำนันร่วมกับจัดขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การอบรม การส่งเสริมอาชีพ ให้ประชาชนร่วมกันสร้างทักษะ พัฒนาฝีมือในงานด้านต่าง ๆ ที่ตนเองสนใจและถนัด อาทิเช่น การจัดคลินิกการเกษตร การเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในพระราชพิธีเปิดการเก็บกักน้ำโครงการเขื่อนแควน้อย การรับเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในพิธีเปิดการเก็บกักน้ำโครงการเขื่อนแควน้อย เป็นต้น

ตัวอย่างการใช้สื่อและกิจกรรมในขั้นนี้

พิธีเปิดการเก็บกักน้ำเขื่อนแควน้อย

- เนื้อหา: สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดการเริ่มเก็บกักน้ำเขื่อนแควน้อยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมี คณะองคมนตรี

ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมด้วย นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ นายธีระ วงศ์สมุทร อธิบดีกรมชลประทาน เจ้าหน้าที่กรมชลประทาน รวมทั้งประชาชน ฝ้าฯ รับเสด็จ ณ หวังงานเขื่อนแควน้อย บ้านคันช้าง อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก

- ระยะเวลา: วันที่ 26 พฤศจิกายน 2551
- งบประมาณ: อยู่ในส่วนการประชาสัมพันธ์ในหน่วยงานกลางของกรมชลประทาน

3. ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์นี้เป็นการมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากการเปิดการเก็บกักน้ำ โดยประชาชนได้รับประโยชน์จากการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำของโครงการเขื่อนแควน้อย ซึ่งถือเป็นผลประโยชน์หลักที่ประชาชนได้รับการริเริ่มก่อสร้างโครงการเขื่อนแควน้อย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 จนถึงปัจจุบันแม้การก่อสร้างโครงการเขื่อนแควน้อยจะยังไม่เสร็จสมบูรณ์อย่างเต็มที่ เนื่องจากยังเหลือการดำเนินการจัดระบบการส่งน้ำและการจัดการน้ำก็ตาม

ตัวอย่างการใช้สื่อและกิจกรรมในขั้นนี้

ธนาคารปลา

- เนื้อหา: นายปรีชา เรืองจันทร์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก เป็นประธานเปิดธนาคารปลาสู่ชุมชน บริเวณเหนือเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ หมู่ที่ 11 ต.บ้านยาง อ.วัดโบสถ์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติและถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคมที่จะถึงนี้ และเป็นการสร้างแหล่งที่อยู่อาศัยเพาะขยายพันธุ์ปลา ให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น เสริมสร้างความหลากหลายทางธรรมชาติในแหล่งน้ำบริเวณเหนือเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน อีกทั้งเป็นการส่งเสริมการทำประมงพื้นบ้าน รองรับการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ท่ามกลางทัศนียภาพที่สวยงาม แวดล้อมไปด้วยน้ำและภูเขาที่เต็มไปด้วยป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ขณะเดียวกันผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลกร่วมกับชาวบ้านเปิดป้ายหาดเจ็ดแควในพื้นที่ ซึ่งขณะนี้ได้พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว เตรียมพร้อมรองรับนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่อีกทางหนึ่งด้วย

- ระยะเวลา: 3 ธันวาคม 2552
- งบประมาณ: ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ไม่รวมอยู่ในงบประมาณประชาสัมพันธ์โครงการเขื่อน

แควน้อย

4. ขั้นการมีส่วนร่วมการประเมินผล

การประเมินผลแผนประชาสัมพันธ์เรื่องการใช้ประโยชน์โดยอ้อมจากน้ำในโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน ของประชาชนอำเภอบางกระทุ่มตามแนวคลองชลประทานพิษณุโลก

ระยะที่ 2 ที่อยู่ท้ายเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน มีการประเมินผลจากการตรวจสอบผลการประชุมประชาชนด้านความเข้าใจและความพอใจของประชาชนที่เข้าร่วมประชุม ได้แก่ การเยี่ยมชุมชน การลงพื้นที่ไปพบปะประชาชนที่บ้านบางกระทุ่ม เป็นต้น

ตัวอย่างการใช้สื่อและกิจกรรมในขั้นนี้

การลงพื้นที่ไปพบปะประชาชนที่บ้านบางกระทุ่ม

- เนื้อหา: สอบถามถึงความเข้าใจและความต้องการของประชาชน ตลอดจนตรวจสอบสภาพปัญหาเกี่ยวกับข้อตกลงด้านการใช้น้ำ
- ระยะเวลา: ตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นไป
- งบประมาณ: เนื่องจากเป็นการใช้สื่อบุคคลในการลงพื้นที่ ดังนั้นจึงไม่มีค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณประชาสัมพันธ์

กล่าวโดยสรุป การใช้สื่อในแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ทั้ง 4 แผนข้างต้น เป็นแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ที่มุ่งหวังให้การใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์มีประสิทธิภาพตอบสนองตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ และยังผลให้การดำเนินการก่อสร้างโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดนเป็นไปอย่างราบรื่น ซึ่งแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนในเขตน้ำท่วมเกี่ยวกับการชดเชยอพยพภายหลังการจัดตั้งพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร และพื้นที่จัดตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยาน เป็นการประชาสัมพันธ์โครงการไปสู่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับเงินค่าชดเชยการพัฒนาพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่ การจัดตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยาน และการส่งน้ำชลประทานให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันจะนำมาซึ่งทัศนคติที่ดีและความร่วมมือต่อโครงการ สำหรับแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนในเขตพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่และในเขตน้ำท่วมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในพื้นที่ตั้งถิ่นฐานใหม่ แผนประชาสัมพันธ์ประชาชนตามแนวคันป้องกันน้ำท่วมเอ่อล้นตลิ่งสองฝั่งแม่น้ำแควน้อยเหนือเขื่อนทดน้ำพญาแมน และแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ประชาชนอำเภอบางกระทุ่มตามแนวคลองชลประทานพิษณุโลกระยะที่ 2 ท้ายเขื่อนแควน้อย ทั้งสามแผนนี้มุ่งสื่อสารในการประชาสัมพันธ์เพื่อชี้แจงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการให้แก่กลุ่มเป้าหมายและรับฟังความเห็น ข้อเสนอแนะและสนองตอบ ทั้งนี้การใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกรมชลประทานกับประชาชนอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

จากการศึกษาการใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมสามารถสรุปรายละเอียดการใช้สื่อ และกิจกรรมเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5

สรุปรายละเอียดการใช้สื่อและกิจกรรม ในโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552

ประเภทสื่อ	ระยะเวลา	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
สื่อบุคคล			
เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3,	อยู่อาศัยในชุมชนบ้านคันช้าง ต.คันช้าง อ.วัดโบสถ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2547-ปัจจุบัน	ตามอัตราเงินเดือนที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัด	กองร้อยปฏิบัติการจิตวิทยาที่ 3
เจ้าหน้าที่ชลประทาน	ตั้งแต่ พ.ศ. 2547-ปัจจุบัน	ตามอัตราเงินเดือนที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัด	กรมชลประทาน
สื่อสิ่งพิมพ์			
เอกสารโครงการ (เอกสารแจก)	จัดพิมพ์เฉลี่ย 10,000 ฉบับต่อปี (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552)	1,400,000	กรมชลประทาน
แผ่นพับ	จัดพิมพ์เฉลี่ย 200,000 ฉบับต่อปี (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552)	2,800,000	กรมชลประทาน
ใบปลิว	จัดพิมพ์เฉลี่ย 100,000 ฉบับต่อปี (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2552)	700,000	กรมชลประทาน
จดหมายข่าว	จัดพิมพ์เฉลี่ย 6,000 ฉบับต่อปี (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2552)	180,000	กรมชลประทาน
ปฏิทิน	เฉลี่ย 10,000 ชุดต่อปี (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549-2552)	1,000,000	กรมชลประทาน
สื่ออิเล็กทรอนิกส์			
วีดิทัศน์	ปรับปรุงข้อมูลเดือนละ 1 ครั้ง (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2552)	800,000	กรมชลประทาน
หอกระจายข่าว	สัปดาห์ละ 1 ครั้ง (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552)	80,000	กรมชลประทาน และเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการจิตวิทยาและประชาสัมพันธ์ 3

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ประเภทสื่อ	ระยะเวลา	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
เสียงตามสาย	สัปดาห์ละ 1 ครั้ง (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552)	80,000	กรมชลประทาน และ เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการ จิตวิทยาและ ประชาสัมพันธ์ 3
วิทยุชุมชน FM 104.5 รายการเรื่องเล่า ชาวเขื่อน	ทุกวันเสาร์ เวลา 10 โมงเช้า (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549-2552)	360,000	กรมชลประทาน
เว็บไซต์โครงการ	เปิดใช้งานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2552	50,000	กรมชลประทาน
สื่ออื่น ๆ			
ศูนย์ข้อมูลโครงการ	เปิดใช้งานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2552	1,500,000	กรมชลประทาน
แบบจำลอง โครงการ	เปิดใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552	420,000	กรมชลประทาน
กิจกรรมพิเศษ			
ประชุมกลุ่ม	เฉลี่ยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552)	1,800,000	กรมชลประทาน
ชุมชนสัมพันธ์	เฉลี่ยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552)	2,200,000	กรมชลประทาน
กลุ่มส่งเสริมอาชีพ	เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552	-	จังหวัดพิษณุโลก
การแสดงดนตรี	เดือนละ 1 ครั้ง (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2552)	-	เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการ จิตวิทยาและ ประชาสัมพันธ์ 3
การลงพื้นที่	สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552)	ตามอัตราเงินเดือน ที่ได้รับจาก หน่วยงานต้นสังกัด	กรมชลประทาน และ เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการ จิตวิทยาและ ประชาสัมพันธ์ 3

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ประเภทสื่อ	ระยะเวลา	งบประมาณ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
การพบปะเยี่ยมประชาชน	เป็นประจำทุกวัน (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2552)	ตามอัตราเงินเดือนที่ได้รับจาก หน่วยงานต้นสังกัด	กรมชลประทาน และ เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการ จิตวิทยาและ ประชาสัมพันธ์ 3
โครงการอบรม	เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2552	700,000	กรมชลประทาน และ เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการ จิตวิทยาและ ประชาสัมพันธ์ 3
ทัศนศึกษา	เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549-2552	1,500,000	กรมชลประทาน

ส่วนที่ 2

ปัจจัยที่สนับสนุนและเป็นอุปสรรคในการใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการ เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน

จากการศึกษา พบปัจจัยสนับสนุน อุปสรรค และการแก้ปัญหาการใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน ตามลำดับขั้นของการมีส่วนร่วม ดังนี้

ขั้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ปัจจัยสนับสนุน

ในขั้นของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจนั้น พบว่า ในขั้นนี้ปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคือการที่โครงการก่อสร้างเขื่อนแควน้อยเป็นโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งการที่เป็นโครงการพระราชดำรินี้เองที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับข้อมูลข่าวสาร สนใจในการดำเนินกิจกรรม เพื่อตอบสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และประชาชนส่วนมากก็เต็มใจที่จะเคลื่อนย้ายและร่วมกิจกรรมต่างที่คณะทำงานจัดขึ้น

ปัจจัยอุปสรรค

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในขั้นนี้คือ การยังขาดความรู้พื้นฐานในการรับสื่อประเภทต่าง ๆ ขาดการเข้าถึงเทคโนโลยีของสื่อ อาทิเช่น วิทยุ วิทยุทัศน์ เว็บไซต์ ซึ่งส่งผลให้ประชาชนไม่ได้รับ ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงกัน

การแก้ปัญหา

การแก้ไขปัญหานั้นคือ การใช้สื่อบุคคลเป็นหลักในการแจ้งข่าวสาร โดยสร้าง เครือข่ายในแต่ละหมู่บ้าน แต่ละชุมชน เพื่อความสะดวกในการกระจายข่าวสาร คือ คณะทำงาน ของโครงการใช้การติดต่อแบบเครือข่ายกับผู้ใหญ่หมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อให้กลุ่มคน เหล่านี้ส่งข่าวสารไปยังลูกบ้านที่ดูแลอยู่อีกที ในทางกลับกันเมื่อมีปัญหาเรื่องเรียนเกี่ยวกับการ ดำเนินการก่อสร้างเขื่อน ก็จะใช้เครือข่ายนี้รับเรื่องร้องทุกข์ของประชาชนลูกบ้านส่งผ่านมายัง ตัวแทนหมู่บ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน) และแจ้งให้คณะทำงานโครงการทราบและ ดำเนินการขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ขั้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ปัจจัยสนับสนุน

ปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการก่อสร้างเขื่อน แควน้อยฯ คือ กิจกรรม โดยในขั้นนี้จะพบว่า คณะทำงานโครงการได้ใช้กิจกรรมเป็นจำนวนมาก และกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น ชุมชนสัมพันธ์ การร่วมตัดบาตร ทำบุญ ร่วมพิธี แต่งงาน อุปสมบท กิจกรรมดนตรี การแสดงละคร กิจกรรมวันแม่ วันพ่อ วันเด็ก งานประเพณี สงกรานต์ ทอดผ้าป่า ทอดกฐิน เป็นต้น เพื่อดึงดูดประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ อันจะนำมาซึ่งการได้รับข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการเขื่อนแควน้อย ทั้งยังเป็น การใช้กิจกรรมในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของโครงการในสายตาของประชาชนอีกด้วย

ปัจจัยอุปสรรค

ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในขั้นนี้คือ เวลาของประชาชนในการประกอบอาชีพ เนื่องจาก การจัดกิจกรรมนั้นได้บางครั้งหากมีการจัดตรงกับช่วงเวลาในการประกอบอาชีพ เช่น ทำไร่ ทำนา ปลูกผัก ปลูกข้าว หรือทำเกษตรกรรม จะส่งผลให้ประชาชนไม่สามารถไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ คณะทำงานโครงการจัดขึ้นได้

การแก้ปัญหา

การใช้ความถี่ในการจัดกิจกรรม เลือกลงเวลา และสถานที่ ในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม เช่น เลือกช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมที่เป็นวันหยุด วันสำคัญ วันนักขัตฤกษ์ เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย

ขั้นการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

ปัจจัยสนับสนุน

ปัจจัยสนับสนุนในขั้นการสร้างการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชน คือ การจัดทัศนศึกษา การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเชื่อมเป็นการพาประชาชน ไปชมสถานที่จริงในการก่อสร้าง เชื่อมทำให้ประชาชนเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการ สร้างความรู้สึกรักและหวงแหนทรัพย์สินที่เป็นของประชาชนทั้งหลาย สร้างการตระหนักและสำนึกในการทำนุบำรุงรักษาเชื่อม แคว้นน้อยให้คงอยู่ต่อไป

ปัจจัยอุปสรรค

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์นั้นถือเป็นนามธรรม ประชาชนยากที่จะเข้าใจถึงการรับผลประโยชน์ การปกป้องผลประโยชน์ของตนในขณะที่โครงการยังก่อสร้างไม่เสร็จหรือยังไม่เป็นรูปธรรม

การแก้ปัญหา

มอบอำนาจในการดูแลให้กับประชาชน เช่น การตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ เป็นการให้ประชาชนเป็นผู้ดูแลและบริหารจัดการน้ำของประชาชนในหมู่บ้านด้วยตนเอง จะทำให้ประชาชนเข้าใจถึงการรักษามูลประโยชน์ของประชาชนได้เป็นการอย่างดี

ขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ปัจจัยสนับสนุน

ปัจจัยที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ การลงพื้นที่ไปพูดคุยกับประชาชนเกี่ยวกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือปัญหาต่าง ๆ ที่ประชาชนประสบจากการก่อสร้างเชื่อม การที่เจ้าหน้าที่ลงไปประเมินผลจากการสัมภาษณ์หรือพูดคุยกับประชาชนจะทำให้รับทราบถึงความต้องการของประชาชนได้อย่างลึกซึ้ง และจะนำปัญหาหรือความต้องการของประชาชนมาปรับปรุงหรือพัฒนาโครงการก่อสร้าง รวมทั้งปรับปรุงการทำงานของคณะทำงานในโครงการอีกด้วย

ปัจจัยอุปสรรค

สำหรับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคนั้นเนื่องจากการลงพื้นที่ไปพบกับประชาชนนั้นในตามความเป็นจริงแล้วข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลนั้น ไม่ได้สามารถที่จะนำความคิดเห็นหรือข้อมูลจากประชาชนทุกคนได้ ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จึงเป็นเพียงข้อมูลความต้องการ ปัญหาจากประชาชนบางส่วนที่ได้รับการคัดเลือกมาเท่านั้น การประเมินผลเพื่อพัฒนาปรับปรุงการก่อสร้างและการทำงานของประชาชนจึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการแก่ประชาชนทุกกลุ่มและทุกคนได้

การแก้ปัญหา

จัดให้มีตัวแทนประชาชนที่เข้าไปสัมภาษณ์พบปะพูดคุย สอบถามปัญหาและความต้องการโดยทำการคัดเลือกประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งจากทุกหมู่บ้านเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านนั้น ๆ